

Dideli musiai Graikijos pasienyje.

Amerik. Katalikų Savaitės apvaikščiojimas New Yorke.

Galicijoje Rusų armija turėjusi milžiniškų nuostolių.

Rumanija kariausianti su Teutonais

Smarkūs mūšiai Balkanuose.

Nuo perėjo nedėdienio prasidėjo visame Salonikų fronte pašėlus bataija. Talkininkai varo drūtą ofensivę. Serbai pagrobė bulgarų pirmą liniją, bet neteko miestelio Banica, ir Rytus nuo Florina, kairiame mūšių fronte. Dešiniame sparne, anglo-prancūzai perėjo upę Etruma ir atakuoja bulgarų pozicijas ir šiaurvakarius nuo Seres. Centre siaučia atkakli batalija.

Sulig Havas telegramos, atlai panedėlyj ir gi pradėję išsodinti savo kareivius Salonikuose.

Rumanija žada ūmai išeiti karėn talkininkų pagelbon.

Vokiečiai progresuoja Balkanuose.

Pasiekus Berlyno telegramos garsina, jog vokiečiai ir bulgarai užėmė ofensivę vakariniame Balkanų fronto krašte, stumiami pasekmingai pietuosna Graikijon. Jie nūgrėbė serbų pozicijų ir atmušė visas pastarųjų pastangas joms atsimti atgal.

Paryžiaus pranešimai 23 d. rugpjūčio tvirtina, jog talkininkų kariaunos Salonikų linijoj žiauriai subombardavę bulgarų pozicijas abipusiai ežero Doiran. In vakarus nuo Vardar jie užėmė eilę kalvų netoli Ldzumnica. Serbai toje sekcijoje pagrobė fortus Kaimakadar ir Cucurli. Pašėliausi mūšiai eina ant kairiojo upės Struma šono nuo Kavala iki Basli, šiaurtryniamie Salonikų fronte.

Graikai kausiai su serbais.

Pasak Londono raportu, nuo nedėdienio prasidėję mūšiai tarpe graikų ir serbų Seres apylinkėje. Graikijos komandantas Seres'e pašaukė po ginklais visus rezervus toje apylinkėje. Tuose mūšiuose, sulig Atenų telegramų, žuvę daug graikų kareivių.

Rusai laimi visuose frontuose.

Ant upės Stochod, Volynijoj, rusų armija perlaudė teutonų liniją apie 4 mylių atstul nuo Kovelio. In vakarus nuo ežero Nošė, apie 60 agl. mylių į šiaurryčius nuo Kovelio, jie paėmė dalį vokiečių pozicijų.

Besitartindami Vengrijos link Galicijos—Bukovinos pasieniu, rusai paima naujus kaimus bei miestelius Kut'o apylinkėje. Smarkios vokiečių atakos atmušama pasekmingai.

Kaukazo fronte sulig Petrogrado oficialių telegramų, Kurdistane, Diarbekir'o linkmėje, išsivynioja mūšiai taipgi rusų naudai. Cia jie užėmė eilę turkų apdrūntų kalnyčių ir suglemė nemažai belaisvių.

Berlyno gi raportai tvirtina priešingai, — kad rusų drūti anūpuoliai buvę atmušti. Persėjoj gi jie dar toliau atstumti atgal. Rusai vejami atsitraukia linkui Sandšulak ir Unšu.

Dideli rusų nuostoliai.

Pasak Vokiečių karo skelbimų, rusai apie Stanislaus, Galicijoje, pastaruose mūšiuose nukentėję milžiniškus nuostolius. Jie netekę penkių gvardijos regimentų. Pačiame Semionovskame caro regimente žuvę 43 apcieriai ir 2781 kareivis.

Bulgarai apsikasę Srtuma paupiu.

Londonas, 23 rugpjūčio. Bulgarijos kariauna, progresuodama Graikijos šiaurtrytuose, užėmė pozicijas Struma upės linijoje ir dabar drūčiai ten apsikasa. Matoma, bulgarai pasintė čia stipriai kariauna, kad nedaleisti talkininkams užimti gamtinę apsigynimo juostą ir išvėrėti jų šalin per Graikiją.

Rumanija karės centre.

Rumanija praktišk j apsiusta karės ugnies. Tečiaus ji dar vis neidrišta sulaužyti savo neutraliteto. Viena, nepermato dar aiškiai, kuri kariuomenių pasiū—talkininkai ar centralės viešpatijos—įaimės karė. Rusija nuo pat karės pradžios darbuojasi, kad patraukus ją talkininkų pagelbon. Ji, po ilgų svyravimų beveik jau buvo pasiryžusi prie to žingsnio, tik pastaruoju, apreiškus bulgarams Rumanijos pasienyje didelės spēkas, ji vėl susilaikė nutralitete. Nenori ji išeiti karėn ir dėl to, kad savo šalį apsaugojus nuo karės pragaistingo viesulo.

Sulig karės žinovų nuomonės, Rumanijos dalyvavimas karėje mažą įtaką padarytų Balkanų padėjime: 600.000 jos kareivių — nedidelė galybė. Vien Rumanijos teritorija rusai galėtų tiuosai naudoties Vengrijos užpuolime.

Katalikų savaitė.

New Yorke pereiną nedėdienį šv. Patriko Katedroje pradėta apvaikščioti su didžiulėmis iškilinėmis Amerikos Katalikų Savaitė. Triš kardinalai, daugybės vykepių, kunigų ir šiaip katalikų iš visos Amerikos dalyvauja tame apvaikščiojime. Vienkart laikoma Amerikos Katalikų Federacijos Kongresas. Kongresas nupeikia, tarp kitko, prezidento Wilsono bendravimąsi su Meksikos banditų vadais Villa ir Carranza ir reikalauja Meksikai liuo sybės.

Deutschland'as sugrįžo Vokietijon.

Vokiečių povandėninė valtis, Deutschland, išplaukusi 1 d. rugpjūčio iš Baltimorės, rugpjūčio 23 d. laimingai sugrįžo Bremenan. Kelionė buvusi labai sunki ir truko 12 dienų ilgiau, negu atvažiuojant Amerikon. Mat visu keliu Deutschland'a įieškojo Anglijos kariški laivai ir aeroplaniai, tai-gi dažniausiai reikėję plaukti po vandeniu, o naktimis išsėiti, po vilnims. Sabmarino kapitojas ir vis tarnautojai esa sveiki, tik labai nuvargę.

Anglai didelėi nusimėne, kad nepasait jų visokių prisiengimų submarinui sugauti, jis laimingai sugrįžęs Vokietijon.

Zinutės iš visur.

— Wilsonui nesiseka sutalkinti gekkelių tarnautojus su jų darbdaviais. Ar tik nekils straiakas?

— Šią savaitę dideli karščiai, kokių nebuve rugpjūčio mėnesyje nuo 41 meto. Nemažai žmonių išvarė geresnin pasaulin ir da daugiau apsaugino.

— Prancūzai saušaudė moteriškę—šnipą, kurią nesėniai sugavo netoli mūšio linijos.

— Amerikos Suv. Valstijos — tai didžiausia cukraus eksporto šalis pastarais laikais. Pirmame karės mete iš čia išgabenta apvalyto cukraus 500.000.000 svarų, gi sekančiame mete suviršus 1.500.000.000 svarų. Daugiausia to cukraus teko Anglijai ir Prancijai.

— Visame pasaulyje jaučiama didelė grūdų (rugių, kviečių etc.) stoka.

— Prancūzai pasivarė pirmyn, užimdami Fleury kaimą Verduno fronte.

— Hague, 22 rugpjūčio. In čia pranešama, jog vokiečių submarinas paskandinęs Amerikos garlaivį Owego, išplaukusi 19 d. liepos iš New Yoro linkui Rotterdamo.

Paryžius, 24 rugpjūčio. Bavarijos karalius, Liudvikas, apoplėksijos užgautas, sunkiai susirgo. Jis yra 71 metų amžiaus.

— Londonas, 25 rugpjūčio. Graikijoje susiorganizavo laisvanorių būriai, kurie stengėsi apginti nuo bulgarų užpuolimo Kavala ir Seres. Atenuose Venizelos šalininkai rengia demonstracijas, kad priversti karalių Konstantiną prisidėti prie sąjungiečių.

— Paskiausi raportai iš Šveicarijos skelbia, juo dabartinio laiku Vokietija turi po ginklų 6.350.000 kareivių.

— Austrų orlaiviai vėl bombardavo Veneciją. Sugadinta žymiai geležkelio stotis, arsenalais ir ginklų sandėliai.

— Portugalija rengiasi išeiti karėn prieš Vokiečius ir austrus. Žada pašaukti po ginklais visus savo vyrus tarpe 18 ir 30 metų amžiaus.

— Vokiečių lakūnai pašėlusiai apdaužė rusų orlaivius stovyklė Papeholmne, ant Osei salos, ir paūis orlaivius, stovinčius ant Runo salos, Rygos uoste.

— Anglai išnaujo pradėta kovą su turkais Mesopotamijoj. Pradžioje jie nuveikia turkus.

— Rytų Afrikoje belgai užėmė vokiečių Saint Michael.

— Italijos fronte siaučia smarki artillerijų dvikova. Austral subombardavo Goritzia ir Isonzo upės tiltus.

— Vaikų paralyzius Amerikos didmiesčiuose vis daugiau aukų pašluoja. Dėl tos priežasties vaikams šią vasarą praktiškai užginta lankyti visokias viešas vietas, net nevalia jiems eiti bažnyčioje.

— Philadelphiajos gatvekarų konduktoriams ir motormonams pakelta algos vienu centu už valandą.

— Rusų armija pradėjo ofensivę Bukovinoje, pačiame Rumanijos pasienyje. Tas, manoma, privers Rumaniją greičiau išeiti karėn talkininkų pusėje.

— Austro—Vokiečiai Rumanijos pasienyje drūtina savo kariauna. Su Rumanijos simpatijomis kareivius išsiųsta toliau.

— Zydai Rusijoje per Dūną reikalauja sau lygių su kitais piliečiais politinių teisių.

— Dėlei vaikų paralyzius visuose miestuose, kur ta liga išvyravo, ši rudenį mokyklos atsidarys daug vėliau.

— Prancijoj vokiečiai pamaži atmušiami atgal.

— Katalikų Federacija savo laikomame New Yorke Kongrese nusprendė reikalauti katalikams Suv. Valstijose lygių teisių su protestonais.

— Philadelphiajos policionai reikalauja didesnių algų.

— Chicagoje ištiko eksplozija Standard Oil kompanijos sandėlyje, kame buvo laikoma 3.000 galonų gazolino ir kerosino. Eksplozija užmušė vieną darbininką ir apdegino 8 gaisrininkus, pribuvusius gaisro gesinti.

— Philadelphiajoj vokiečiai pereiną savaitę savo bazare, laikytame Convention Hall svetainėje, surinko savo tėvynės reikalams 1 milijoną markių, (\$250.000). Kad taip lietuviams sektųsi!

— Philadelphiajos miesto sveikatos departamentas užvedė kovą prieš sugedusių kiaušinių pardavėjus.

— Ontarijos (Kanadoje) miestelis Berlynas nuo 1 d. rugsėjo bus vadinamas Kitchener, pagerbimui žuvusio šioje karėje anglų karžygio, Lordo Kitchener.

— Paskendo Italijos pasaziernis garlaivis Stampalia, plaukiojęs tarp New Yoro ir Genoa.

Pajieškojimas.

Paulina Milerienė pajieško savo vyro Charles Miller. Paliko mane su 4 mažais vaikais Liepos 5 d. šių metų. Kas žino, kur jis būna, malonės man pranešti.

MRS. PAULINE MILLER

1888 Shamokin St.,

Philadelphia, Pa.

Dabartinis Šelpimo Stovis ir Šelpimo Reikalas Lietuvoje.

★

III.

Kaip iš laikraščiu yra žinoma, Vokietijoje duona žmonėms yra parduodama tik tam tikru saiku ir kaskart vienu mažiaiu, sviestas — saiku, taukai, cukrus — saiku, mėsa — tik paskirtomis dienomis. Dažnai nę prideramos porcijos negauni. Valgiai restoranuose ir privatinuose namuose taip. kaip ir be uždaro — be sviesto, be taukų... Visi gyventojai kenčia didelį trūkumą. Cia pavalgai, čia vėl nori. Vienas rusas revoliucionierius liusiai gyvenęs Berlyne, man pasakojo, kad toki valgi, koki jis dabar gaunąs pensionate, Rusijoje gaudavęs tik būdamas kašėline. Aš čia noriu pasakyti, kad jeigu dabar Vokietijoje žmonės kurie ir turėtų kuo valgio nusipirkti, tačiau gana kešti trūkumą, tai kąbekabėti apie neturtelius, kurie pinigų neturi? O viskas juk neapsakomai brangu! Ir Lietuvoje, nors sienos uždarytos, nors vežti iš vokiečių paimtųjų kraštų valgius draudžiama, bet valdžia ten pati visa ima, rekvizuoja, tad ir ten maisto nėra, ir viskas brangu. Vokiečiai, kurie žemos pabalgioje ir pavasari yra buvę Lietuvoje, pasakoja apie neapsakomą žmonių vargą.

Amerikos raudonojo kryžiaus komisija, kuri pavasario pradžioje važinėjo po Lenkiją ir Lietuvą, pranešė, kad, norint bent kiek palengvinti žmonių vargą tuose dviejuose kraštuose, reikėtų turėti bent pasantro milijono dolerių mėnesiui. Ta komisija tik ištyrė, apskelbė apie žmonių vargą — ir išvažiavo. Sakoma, kad del dalinimo aukų vėl nesutikusi su vokiečių valdžia. Komisija, mat, taip kaip ir mūsų komitetai, nori pati tyrinėti žmonių padėjimą ir pati aukas dalyti, o vokiečių valdžia to nenori. Vokiečiai nori, kad komisija pirktų dalijamuosius valgius neutralinėse šalyse, o to nenori leisti sąjungininkių valstybėse. Tai pat mūsų žmonės ir vargsta, ir alksta. Tuojau po Amerikos raudonojo kryžiaus Lietuvoje apsilankymo aš nuėjau į Amerikos ambasada ir paklausiau, kaip dalykai stovi. Man pasakė: — taip, kaip pirmą kart, pirm metu; Vokietijos valdžia pati apsima aprūinti badėjančius. — Pradėjau prašyti, kad del Dievo meilės ką nors darytų, ką žmonės badėja, ligos juos piama. Kitos tautos: žydi, lenkai, lietuvioje gyvena vokiečiai vis delto nors šiek tiek šelpiami, o lietuvių niek nežino, nieks nesusimylti. Mr. Grue, kuris užsima tais dalykais Berlyne ambasadoje, man atsakė: „Jūs patys privalote atsitaikyti ir visumuonę! Ar jūs neturite nieko Amerikoje, kas galėtų kreiptis į Amerikos raudonąjį kryžių, ir Rockefellerio Fondą (N. Y. C.) Židrinkėkite, kaip žydi susiorganizavę, darykite ir jūs taip!“ Cia Mr. Grue davė man adresą žydų šelpimo nuo karo Lietuvoje ir Lenkijoje nukentėjusių komiteto adresu ir pasakė, kad aš ten galėsiąs daugiau kiek apie Lietuvos padėjimą patirti.

IV.

Ta žydų šelpiamoji draugija yra tai „Hilfsverein der Deutschen Juden“, Steglitzen str. 12. Berlin. Pastaruju laiku jie sudarė specialją šaka Lenkijos ir Lietuvos žydams šelpiti. To darbo vedėju ir prižiūrėtoju yra dr. Kahn'as, kurs maloniai išvedžiojo ir išrodė man visą ir staiga. Dirba biuruose apie 50 žmonių. Biurų išlaikymas atsieina apie 1 000 markių dienai. Daugiasia aukų gauna iš Amerikos, bet gausa ir iš kitur. Siunčia į Lenkiją ir Lietuvą ir dalina valgio, drabužių, pinigų. Tarpininkauja siunčiant pinigų ir laiškus, draugų ir privačių žmonių siunčiamas organizacijoms arba ir atskiriems gyventojams ir pabrėžė, kad už tai jie nuo savęs nepasiskaita jokių išlaidų, kad tai esąs labdarybės darbas ir visą jų išlaidas pasiimanti draugija. Siunčijima jie turi kuogeriausiai sutvarkę — siunčia pašta arba, kur pačtos nėra, per vokiečių valdininkus ir t.t. Tarpininkaudami jie skirtumo nedarą ir padeda visiems: žydams ir nežydams. Tiesa, man parodė siuntimo pinigų knygas, ir ten buvo daug lenkiškų ir lietuviškų pavardžių. Parodė ir daug laišku. Pora buvo ir lietuviški rašytų. Kai žinoma, visi siunčijamieji ir Lietuvą laišku turi būti išvesti vokiškai arba šiaip perlepti per cenzūrą. Kur laišku išli, del stokos laiko, juos trumpina, rašą tik turinį. Rusiškais ir lenkiškais laiškais jie turi vertėją. Lietuviškus ir latviškus laiškus siunčia ir cenzūrą neverstus. Būtų sako, geriau ir tikriau, kad mes lietuviškiems bel latviškiems turėtume vertėjus; prašė, ar aš ko Berlyne neprirodyčiau? Aš buvau tuo tarpu pats saviesiems, kol nedaug laišku tebuvo, apsiėmęs patarnauti, bet veikia iš Berlyno išvažiavau. Siunčiant pinigus, su pinigais eina tam tikros kvitos, ant kurių priimantieji pinigus pasirašo. Tos kvitos esą pasaki gražinamos siuntėjams.

D-ras Kahn'as man pasakojo, kad valdžia jiems nedaranti jokių kliūčių, priešingai — visur padedanti. Jis pats nuolat važinėjęs į Lietuvą, buvęs beveik visuose Lietuvos miestuose ir miesteliuose ir dabar tik pirm keliu dienų iš Lietuvos sugrįžęs.

— Kaip ten dabartės su maistu? — paklausiau.

— Bloga labai bloga, atakė dr. Kahn'as. Lietuvoje blogiau negu, Lenkuose. Kaimuose dar šiaip taip, bet miestuose didelis vargas ir alkis. Ne tik žydams bloga,

bet ir jūdų žmonėms: nei prekybos yra jokios, nei uždario. Viskas kaip apmirė, tai iš ko žmonės mis? Tiek laikok! Dar lenkai turi pašalpai ir pinigų ir taiso virtuves, o lietuviai maža teturi... Bloga jums, kad pas jus nėra kam tuo užsiimti, kad ir kunigai lenkai...

Aš užprotestavau.

— Gal — sakau — Vilniaus gubernijoje, bet šiaip visoje Lietuvoje kunigai yra lietuviai.

— Na, bet jie maža ką turi. Ir vokiečių valdininkai mums dažnai sako: „oi vargšai lietuviai: jie jokios pašalpos iš niekur negauna!“ Tai dabar mes ir juos pašelpiaime — apie 20 nuos. iš mūsų ten dalinamųjų aukų mes duodame nežydams, daugiasia lietuviams.

Sis pasakymas bene reiškia tiek, kad vargui besiplatinant, vokiečių valdžia, kaip tai matyti ir iš Ludenbergio išsiireškimo, norėtų, kad aukos būtų dalinamos visiesiems gyventojams kartu, mažiau bojan tautybės ir tikėjimo. Visa tat būtų gera, bet biurokriatiškas centralizavimas darbo i savo rankas veda vis prie tų pačių veislių — užkertą kelią aukoms ir atima norą privatiniam žmonėms dirbti.

V.

Nevien miestuose, bet kaip iš d-ro Kahn'o ir kitų žmonių pasakymų girdėti, ir sodziuose yra didelis vargas, ypač ten, kame kraštas labai kar sunaikintas, kaip apane Kauna ir Garleva, apie Kalvariją, Alytus, Padubysiais ir apie Siaulius... Ir ten kame rusai, vartdami žmones prieš save, ūkius ir javus išnaikino, t.y. Lietuvos rytuose. Sunaikintųjų ūkių gyventojai nujazaudami nelaimė, jau tuojau iš rudens, nepasivylami vyriausybės įsakymų ir drausmių, vaikščiojo, važinėjo po, apylinkes ir pirkosi, kalėdojosi žiemai maisto. Kur ūkiai nesunaikinti, ten vokiečių kareiviai ėjo kelias atvejais ir visą išrekvizavo: arkius, galvijus, kiaules, avis, grūdus etc.; paliko tik tiek, kad žmonės galėtų per žiemą misti. Neišskultuosius javus komendantams įsakė kultiti ir vežti vyriausybei. Bet nevisi javus kėlė. Kalkurie sakė, nėra kam nei kuo kultiti. Tuo dabar ir ginsai. Prasiukulia, kits kitam parduoda ir barguoja. Daugias javus ir mėsa, kad vokiečiai nesurastu, užkasė žemėse, ir ten pagedo arba supuvo. Su ūkininkais, kurių ūkiai išliko, dar vis šiaip ne taip. Gyvenimas jau normingėsi. Jei dar kam kas liko, gali ir parduoti, o viskas ir Lietuvoje jau dabar, palyginant brangu.

Liuosininkų, vienok ir marzininkų padėjimas esąs labai varginas. Neturi kuo nė druskos nusipirkti. Ir išties jų daugelis, kurie, jei dar ką turi, valgo be druskos. Pas kaimynus ką gauti ir sunku, nes ir tie neturi: o kurs ir turi kai, tai taupia, nes nežino, kas toliau bus. Darbo pas ūkininkus maža ir pavasari, nes gyvulių nėra žemei dirbti.

Dar blogiau dvarų darbininkams. Mūsų dvarininkai dažniausiai dvarus paliko ir išbėgo. Paliktųjų dvarų šeiminkavimą apėmė vokiečių valdžia. Pereita rudeni javus nevalė, šį pavasari užsėjo, bet darba atliko daugiasia belaisviai ir kareiviai. Kad kuruose dvaruose ir pasiliko ponų vietininkai arba prižiūrėtojai, by tik paties pono nėra, tai vistiek vokiečiai šeiminkauja. Veda pajamų ir išlaidų knygas. Pajamų maža, o išlaidos didelės... Tai man Kaune pasakota.

Kalbėjan su vienu Prūsų lietuvių kareiviu, kurs grįzo nuo fronto iš Lintupės apylinkių.

— Kaip ten, sakau, žmonės vargsta?

— Vargai tai vargsta, bet kur mūsų kareiviai gyvena — jei yra vaikų, tai maitina. Suaugusiuosius ima ir i darba.

— Ar moka už darbą po kiek, ar tik taip duoda nors maista?

— Duoda maistui bene po vieną markę dienai. Mariampolės ligoninėje, kurioje aplankiau save sergandą kraunajige seseri, darbovisi vertėja ir ligonių prižiūrėtoja buvusi gimnazistė plė Zečkauckytė, žinomoji da iš Armino ir Kriaučiuo laikų mokytojas Zečkauckio duktė. Ji pasakojo, kad jiedvi su mama ne tik vargo, bet ir bado mačėsi. „Dabar, sako, gaunu 15 markių mėnesiui be valgio, tai abidvi su mama ir maitinavos — duona ir arbata.“

Siedvi prižiūrėtoji paminėjau, kad parodžius, kaip Lietuvoje yra apmokami tie, kurie ir gauna šioki tokį užsiėmimą arba darbą.

VI.

Balandžio 28 d. išvažiavau į Kobenhavną, kur pasiimačiau su lietuvių Skandinavijos atstovais.

Pasirodo, kad Stockholmo Komitetas veikia gana plačiai, randa kelių ir siunčia Lietuvai Lietuvių Komitetais, randa kelių, drapanų ir pinigų. Tarpininkauja taip pat ir siunčiant laiškus ir Lietuvai ir iš Lietuvos.

Taigi, kogi daugiau bereikia? Geriausias ir tikriausias susižinojimas su Lietuva yra per Stockholmo Komiteta. Tik siunčiant pinigus lietuvių komitetams, dabar jau reiktų juos padalyti Vilniaus Komitetui ir t.t. Kauno Komitetas galėtų įduoti pinigų ir Suvalkių lietuviams. Stockholmo Komitetas jau žinos pate, kam ir kaip išdalyti.

Siųsti pinigai galima ir per Sveicarijos Friburgo Ko-

mitetą, pažymint kam, ir jis įduos.

Pagaliaus nėra negalimas kelias ir per Prūsų lietuvius, kaip va: atstovą p. Gaigalaiti, tik būtina reikla pažymėti, kam turi pinigų įduoti.

Norintieji pašalpos suteikti, visados randa kelią ir būda, norintieji — randa pasteteisinimą.

Dabarties vienok Lietuvoje ne tik kad reikla pašalpos, bet miestuose ir tulose sunaikintose apygardose, reikla stačiai ginti žmones nuo bado. Amerikos organizacijos galėtų, jei norėtų, sušelpiti Lietuvoje esančius komitetus, bet mano nuomonė yra tokia, kad lietuviai nelauktų nieko, o tik gelbėtų kiekvienas savo tėvus, brolius gimines, ypač jei tie, kaip sakiau, gyvena miestuose, miesteliuose ar šiaip yra bežemiai arba mažazemiai. Ateikriems žmonėms, siunčiant mažesnes sumas, galima siųsti tik per Stockholmo Komiteta arba per minėtąją žydų Komiteta Berlyne. (Iš Amerikos pinigų galima siųsti per Kuhr. Loel aud C. banką vardu Hilfsverein der Juden. Berlin. Stegliter str. 12z). Pašta ir galima būtų siųsti ten, kame yra pašta, arba ir ten, kame pačtos da neįtaisytos, (nes ir tolimieji valstai turi siųsti kartas nuo karto savo pasuntinius į pašta), vargas tikrai toks, kad pašta siųsietieji ir Vokietiją pinigai dažnai yra sulaukomi angli.

Lietuvių Amerikos organizacijos turėtų pagaliaus rimtai žvelgti ir grasinti Lietuvoje jų gimimėms ir tautiečiams pavojį, ir rimtai išvien, kaip tat tautai tinka, šaukities paragibti ir Amerikos vyriausybę, ir Raudonąjį kryžių, Rockefellerio Komiteta ir kitas šelpimo organizacijas Amerikoje. Juk negalima leisti, kad žmonės badu mirtu ir kad juos ligos galutinai naikintu.

Jonas.

Mūsų laikų belaisvių laišku iš Vokietijos.

Kaip žinome, mūsų tautiečių kareivių yra nemaža patekusių vokiečiams nelaisvėn. Kaip galima spręsti iš gaunamųjų nuo jų laišku, belaisvių padėjimas nelengvas. Tai matyti iš to, kad kiekvienas iš jų savo siunčiamuose gimimėms draugams laiškuose maldauja maldauja atsiųsti jiems skalbinčių, tabokos, cukraus, muilo ir t.t., o ypatingai — kiekvienas belaisvis prašo atsiųsti jiems sausainių.

Birželio 11 d. gavau nuo savo brolio kareivio Adomo, esančio Vokietijos nelaisvėje Kraseno mieste (Crossen), laiškelį, kuriame tarp kitko rašo, kad jis gavęs nuo savo tėvuko laiškelį (iš Bilidų sodžiaus, Skapiškio parapijos, Kauno gub.). Tame laiškelyje esą pranešta, kad mūsų motina Karalina Klimkienė jau 5 mėnesiai kaip pasimirė, (laiškelis rašytas gegužės 15 d. naujojo kal.).

Mūsų trijų brolių: Petro, Antano ir Adomo motinėls visas gyvenimas buvo kupinas karėausių vargų ir selvartu, todėl šio karo kelieropai padidintu vargų nabe-pajėgė pakelti ir turėjo atsiskirti su šiuo nelaimingu pasauliu. Jai nebebuvo lemta pasimatyti su visais karo atskirtaisiais nuo jos sūnumis. Amžina atliej suteik jo vėlei Viešpatie! Nuliūdęs sūnus Petras Klimka.

„Liet. Bal.“

Žinios iš Lietuvos per belaisvius.

Jau esame rašę, kad Juozas Rimša, dalininko brolis, gyvenas vokiečių nelaisvėjė, susižino ir su namieškiais ir su amerikiečiais. Dabar jis tarp kika rašo savo broliui: „Iš namų rašo, kad jau viską pasėję. Ružiai ir kviečiai gerai išrodą. Tikimasis gero derliaus. Norėję man ko nors atsiųsti, bet paštas nepriėmęs. (Aukščiau kelius siuntinius, kaip broliis sako, jis iš namų yra gavęs. Rėd.). Asulevičius sveikas, tik susirūpinęs, nes nežino, kame jo šeimyna. Jei žina, parašyk. Marė Valaitytė sugrįžusi ir gyvenanti pas tėvus. Laurynas Kriaučiušas, rašė, esąs sveikas ir labai noris sužinoti apie savo vaikus. Maikauskiai taip-pat susirūpinę del savo vaikų. Blūdziai sveiki, gyvi ir klause, kame jų sūnus daktaras su šeimyna. Sveika ir Elena Kačergienė. Seniai Aglinską gyvena mano namuose, sveiki. Rašo, kad mirė mūsų rimorius Račkauskis ir mūsų Kaminsko sūnus Jonas. Zmona rašo, kad Geruliai nesunaikinti, Juodišiai esą gyvi ir sveiki. Mano švogerio Ambravevičius šeimyna, rašo, esanti sveika. Sesers Mačienės neseniai gimus sūnus auga gerai. Kuzavas nori sužinoti, kame daktaras Blūdzius ir jo šeimyna.“

„N. L.“

Skeveldros.

Užėmus Lietuvą, vokiečiai tuoj pradėjo jos gyvenimą savaip tvarkyti: surasė gyventojus, mantą, maista, gyvulius. Padarė reformą ir su mūsų lietuviškais brikais, pratusiais iki stebulių po purvą klampuoti. Taigi buvo išleistas įsakymas, kad prie kiekvieno brikio būtų gūtė komisaris raidėmis parašyta savininko varlas, pavardė ir gyvenamoji vieta. Vienok šiek tiek pasipriešinus ir gerai sumojus, įsakymas šiek tiek pakeistas. Dabar tik liepiama, kad ant kiekvieno brikio būtų savininko parašas lietuviškomis (lotyniškomis) raidėmis. J. S. „Liet. Bal.“

Del popieros brangumo.

Del popieros neapsaktyto pabrangimo kone visi didziausi dienrasčiai sumažino savo leidinius, kiti lietuvių laikrasčiai pakėlė kainą.

„Zvaigždės“ redakcija paliks tą pačią prenumeratos kainą, tik laikas nuo laiko išleisime sumažintą numerį, apleidami mažiaus apmokamus apgarsinimus.

Sekančios savaitės „Zvaigždė“ bus sumažinta juo labiau, kad jos darbininkai paima vakacijas išvažiuodami į New Yorką, kad galėtų dalyvauti American Relief Fondo surengtoje ekskursijoje.

Pasiekimas.

Gerus vaistas.

P-nas John J. Simek, iš New Prague, Minn., sirgo vidurių ligomis ilgus metus, iki jis atrado vaistą. Jis rašo šitaip:

„Sirdingai jums dėkoju už jūsų puikų vaistą, vadinamą Trinerio Amerikiniu Karčiojo Vyno Eliksyru. Aš turėjau klūti su pilvu ilgus metus ir šitas vaistas man pagelbėjo. Aš patariu jį kiekvienam, kuris serga pilvo liga. John J. Simek, New Prague, Minn.“ Zmonės turintieji kokią nors klūtį su virškinimu, skausmus pilve ar viduriuose, išpūtimą, atsidūgimus, turėtų vartoti Trinerio Amerikini Karčiojo Vyno Eliksyrą. Jis pagelbsti nuo vidurių užkietėjimo, neturėjimo noro valgyti, galvos skaudėjimo, nerviškumo ir nesmagumo. Jis gerai išvalo vidurius ir padaro juos stipriais. Kaina \$1.00. Aptiekose. Jos. Triner, išdirbėjas chemikas, 1333 — 1339 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Nelaimel ištikus turėtum turėti po ranka Trinerio Linimenta. Jis yra geras nuo pamaitinų, sutinimų, sąnarių sustirimo ir t.t. Kaina 25 ir 50c., aptiekose; per paštą 35 ir 60c.

Susivienijimas Lietuvių R. Kat. Amerikoje.

— Yra —

Gyvam Džiaugsmas! Sergančiam Viltis! Mirstančiam Ramybė! Tūkstančiai Lietuvių—Katalikų priguli prie šios organizacijos ir tūkstančiai kas metal prisirašo naujų narių. Bet gal dar pats, gerbiamas skaitytojas, apie šią organizaciją nežini girdėjęs, o jei ir girdėjęs, tai gal nepamąstė, kas ji yra ir delko pats neprisiraišal?..

- Stal kas šioji organizacija yra ir ką ji duoda:
- 1) Apsaugoja narių gyvastį ir moka pomirtines \$150.00, \$250.00, \$500.00, \$750.00, \$1000.00.
 - 2) Moka pašelpas nariams ligoniams kas savaitę po \$3.00, \$7.00, \$10.50, \$14.00.
 - 3) Selpia neigalinčius narius ir našlaičius.
 - 4) Skleidžia apavieta, išleidinėja gerus raštus ir dalina nariams veltu (dovanai)
 - 5) Platina dorybę, suteikiant patarimus ir nurodymus tikėjimo ir auklėjimo dvasios reikaluose.
 - 6) rūpinasi Lietuvių Tautos reikalais, remia pinigais ir moraliskai visokias lietuvių kultūriškas įstaigas ir t.t.
- Instojimas į S.L.R.K.A. pigus. Mėnesinė mokesčiai lengva. Norėdami gauti platesnes informacijas, kreipkitės į vietines kuopas, kurios randasi kuopa visur po visą Ameriką, kur tik lietuviai apgyveno, arba tiesiai pas Centro Raštininką šiuo adresu:

J. S. VASILAUSKAS
112 North Greene Street Baltimore, Md

Gerb. „Zvaigždės“ Skaitytojams.

Kas lig šiol da neatsuntė prenumeratos už „Zvaigždę“ meldžiami pasiskubinkite, nes, sulig pašto tiesių, ne užsimekėjusiems būsime priversti sustabdyti laikraštį. Dabar geriausia proga užsisakyti „Zvaigždę“, kuomet už pristatimą metinės mokesčiai \$2.00 ir dar pridėjus 15 ar 35 centus, galima gauti daug brangesnes dovanas negu metinė „Zvaigždės“ prenumerata. Taigi laikraštis pareina uždyka. Pasinaudokit gera proga! Red.

“A Plea for the Lithuanians”

dar galima gauti visus numerius, greit šėstas numeris išeis iš spaudos.

KUN. J. J. KAULAKIS,
324 WHARTON ST., PHILADELPHIA, PA.

PAJIEŠKOJIMAI.

Antanas Samulevičius iš Kauno gub. ieško savo brolių Teodoro ir Konstantino Samulevičių. Kas sužinos, praneškite sekančiu adresu: Vitebsk, 2-ja Vetrenejaja ulica, No. 18 Antonn Samulevičū.

Algimantas
arba Lietuviai XIII šimt-
metyje.
Parašė DR. V. PIETARIS.
Viena patikusių lietuvių kalboje
istoriška apysaka, 5-se tomuose

Kaina atskiro tomo	50c.
Visi 5 tomai sykiu	\$2.50

“Zvaigždė”
3654 Richmond St. Philadelphia, Pa.

Dr. W. J. WINTERS
Daktaras ir Chirurgas
pabaigė daktarysės mokslus
Jefferson Medical Collegijoj su
pagarba Specializavosi skųj il-
gose, nosies ir gerklės. Gydo
pasekmingai moterų ligas.

OFISAS: 110 W. Oak str., netoli
S. Jardin st. SHENANDOAH, PA.

Prie išsinarinimo ir įsijovimui
Tuoliau įrink D-ro Richterio
PAIN-EXPELLER
Nuo 30 metų nesuvadžiojantis ir letue-
nių numyjimas namini būdas.
Tikras tikrai su pažymėta marke
“IKARA”
26 ir 28c. butelėlis vienos aptiechos arba
staliui nuo
F. AD. RICHTER & CO.
74-80 Washington Street, New York, N. Y.

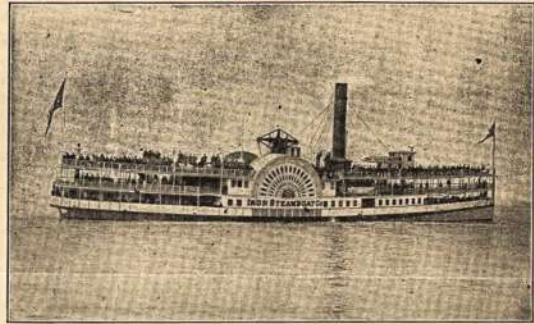
≧ DIDELĖ EKSKURSIJA ≦

PO GLOBA

**Amerikos Pašelpo Fondo Lietuviams nuo
Karės Nukentėjusiems**

ant naudos

Karo nuvargintos Lietuvos

Iron Steamboat Bendrovės Ekskursiniu Garlaiviu „SIRIUS“

Seredoj, Rugpiučio 30, 1916

WEST POINT, N. Y.

GARLAVIS IŠPLAUKS:

Iš Elizabethporto 8:30 val. ryte.

Iš Brooklyno nuo So. 5-th St. doko 9:30 ryte.

Ekskursija rengiama nevien lietuviams iš visos New Yorko miesto apygardos naujokynių (Elizabetho, Bayonne, Newark, Harrison, Jersey City, paties New Yorko, Bronxo, Yonkers, Brooklyno, Williamsburgo, Maspeth'o, Blissvilles, Long Island City) bet ir tolimesnių naujokynių Connecticutto ir Pensylvanijos valstijų.

West Pointe išlipę lietuviai padarys demonstraciją kaipo Kasciuškos, ten atsizymėjusio, vientaučiai.

Laivas “SIRIUS” talpina apie 2.000 žmonių, bet šitoje ekskursijoje bus priimta tik apie 1.200, kad būtų visiems vietos in valias.

Ant laivo parinkčiausia muzikė žais, bus irgi visokie tautiški žaislai. Svečiams ekskasantams bus proga pasinaudoti iš geriausiai prirengtos restauracijos ir kitokių pramogių.

TIKIETAS TEN IR ATGAL 111 - - - - - \$1.00

Tikietus galima gauti visose New Yorko apielinkės klebonijose.

Gražus vienybės pavyzdys.

Parvažiavus iš Europos Tautos fondo atstovams, American Relief Fondo nariai (kun. N. Petkus ir kun. Dobuzinskas) su p. Vilmutu, tautiečių fondo pirmininku, nušveže abu atstovų puikiausią hotelį Waldorf — Astoria ir ten pakvietė New York Times'o reporterį. Sis paskalbėjęs su atstovais surašė ilgą straipsnį apie Lietuvos padėjamą ir ta patalpino New York Times 13 d. rugpjūčio. Perspaudiname čia, kas maž daug „Times'e“ paskelbta:

Vokiečių užimta Lietuva dabar valdo generalas von Hindenburg. gyvenęs rusų komandanto Kaune namuose. Rusams valdant Lietuvą ji buvo padalinta į penkias sritis, vokiečiai jas sutraukė į tris: Kaunas — Kuršės, Vilnius — Suvalkai ir Gardinas. Atstovai, aplankę dvi pirmas sritis, bet negavę leidimo pamatyti Gardino, artimiausio nuo dabartinio karės fronto.

Generalas von Hindenburg apsolitškai kontroliuoja visą Lietuvą. Po jo viršininkystė, Kauno ir Kuršės gubernijų civilė valdžia pavesta kunigaikštui Izenburg von Birstein su Rittmeister'iu Mohl kaip savo pirmuoju patarėju. Vilniaus ir Suvalkų civiliais valdymieriais auskirti grafas York ir Oberburgermeister Meyer Pohl Vilniuje.

Iš Vokietijos pirmiausia jie nuykė Kaunan. Ten radę daugybę triebesių išgrautų laike bombardavimo bet vokiečių kareiviai dabar sunkiai darbuojasi jų atstatymui ir daugelis tų namų jau atitaisyta. Lietuvų seminarija sutrupinta ir taipgi daugelis rusų stačiatikių cerkvių. Jiems pasakyta, jog vokiečiams išgrautajam miestam pats rusų archiepiras padegęs labai garsią istorijinę bažnyčią, pastatytą keturioliktame šimtetyje didkunigaikščio Vytauto isakymu. Viena bažnyčia perdirta iš rusų cerkvės: joje dabar laikomos Rymo katalikių pamaldos. Rusų stačiatikių katedra paversta protestonų kirken, vokiečių kareivų dvasiniams reikalams.

Visų gatvių vardai ir išskabos pakeista vokiečių vardais ir kalba. Kai kurios gatvės vadinamos vokiečių generolų vardais, kurie užėmė mūsų šalį, kaip Eichorn, Litzmann ir Ludendorff, vyriausia gi gatvė, Nikolajaus Prospekta, užvardinta Kaiser Wilhelmstrasse.

Tas pat padaryta ir kituose Lietuvos miestuose su ta išimčia, jog mažuosie miesteliuose gatvių vardai ir išskabos parašyta abiem kalbom, vokiečių ir lietuvių.

Kauno didžiū fortų negalėję ankščiau pamatyti kaip beveik prieš pat miestą aplesiant, kuomet generalo von Hindenburg žentas pats jiems parodė, kaip vokiečių kanonolės, atakuojant, anuos sumalė.

Tėčiaus įdomiausias dalykas tai politikinė Lietuvos istorija karės metu.

Princas Izenburg, delei savo giminstės ryšių, išskarto buvo labai lenkams prielankus. Savo štabe jo turėta nemažai lenkų iš Poznanės. Todėl, kaip tik vokiečiai įsigyveno Lietuvoje, jis pradėjo sistematiškai lenkinti Lietuvą.

Su lenkiškom simpatijom asmens Vilniuje nusuntė kaizeriui memoranduma, prašydami, kad Vilnius ir Suvalkai būtų išskirti ir atiduoti būsimai lenkų neprigulmingai karaliai. Pažymėtina, jog tokia propozicija buvo pernai surengta lenkų mass meetinge Washingtonė. Lenkai svetimos šalysse taipgi vedė plačią propagandą po tam tikro komiteto prižiūra. Vyriausios to komiteto sėdybos tai mieste Vevey, Sveicarijoje. To judėjimo vadu buvo Erikas Sienukevič. Tie lenkai bėrė pinigūs Lietuvoje įsteigimui mokyklų, kuriose būtų mokoma vien lenkų kalba. Panašią mokyklų tik Vilniaus ir Gardino gubernijose pristeigta 500. Tikslas buvo toks, kad kareiv pasibaigus, lenkams reikalaujant Lietuvos, jie galeitų per savo atstovus taikos taryboje aiškinti, jog lenkų kalba ir įstaigos seniai žydi Lietuvoje, todėl jos priskyrimas prie Lenkijos visai natūralūs dalykas. Daugelis žmonių mano lietuvius ir lenkus esant ta pačia tauta; neužginamas tėčiaus faktas, jog lietuviai ne slavai.

Paaiškėjus lenkinimo propagandai, Lietuvos apviesuntija užprotestavo Vokietijon prieš šilburgas politiką. Vokietijos valdžia ištyrė. Kaip beviltingas buvo Lietuvos padėjimas, galima suprasti iš to, jog Vokietijos valdininkai negalėjo rasti žemlapuose net paties šalies vardo. Rusai jį pakeitė „Siuravakaru Sekcija“.

Ištrymami parodė vokiečiams, jog lenkai ir lietuviai visai priėmę reikaut žmones. To pasekme, galutinai, jie išskyrė Lietuvą kaip savitą valstiją. Jie net apibrėžė ją rubežius. Tie rubežiai apima pekias viršų minėtas Rusijos gubernijas. Pietinę liniją nutiesia Augustava kanalas, su žymiu strateginiu punktu. Lietuviai užgaudėninti savo šalies nuženkinimu, už tai, kad nors nesugražinta tuom istorijinė Lietuva, visgi ji pažymėta teisingai ant tautinės žemės.

Vokiečiai istėigė maitinę Lapiuose, ant rubežiaus, ir uždejo didelę multa ant visų produktų iš Lenkijos, tokiu būdu praktiškai atskiriant tiedi šalį. Jie taipgi uždejo muitą ant prekių iš Vokietijos. Svarbu čia pažymėti, jog Vokietija neanekšavo (neprisikyrė sau) Lietuvos. Ją vien tik valdo kariško uždėmimo atžvilgiu.

Sulig to, Lietuva dėkinga vokiečiams. Tauta dabar ištraukta iš po rusų valdžios ir turi vilti atgauti savo neprigulmybę. Atsižvelgiant į galimą kilti ateityje kare, lietuviai sprendžia, kad Vokietija rasi panorės apsirube-

žuoti nuo būsimos ateityje neprigulmingos Lenkijos, ir jog Lietuva būtų Vokietijai patogiausia atsparnia valstija.

Apleidę Lietuvą, jie nukakė Berlynan ir perstatė tenykštei civiliai valdžiai, ką kariška administracija Lietuvoje padarė. Ji labai nusistebėjo ir prižadėjo ūmai nekurius sunkenybes prašalinti.

Kaslik ekonomijos stovio, Lietuvą sunaikinta šalis. Neperadant, viena ketvirta visų namų ir savaščių dalls išgašinta. Rusai atsitraukdami sunaikino visą ką tik galėję. Ateidami vokiečiai padarė daugiau jeibių. Kas nuo dviejų armijų atliko, buvo rekvizuota iki tam laipsniui, jog ūkininkai teturi beveik po vieną iš dešimties savo arklį ir galvijų. 200.000 lietuvių varu išvaryta paskui rusų atsitraukiančią armiją Rusijon.

Nors Vokietija duoda pašalpa, tėčiaus ūkininkavimas negalimas, kadangi visa manta nuo žmonių atimta. Joks pabrakas ten nedirba. Po nekuriam laikui vokiečiai pradėjo atgabinti Lietuvon nekuriuos reikmenis tiems, kur galejo užmokėti jiems auksu. Druskos svaras kainuoja 35 peniaigai, kuomet pirma 5 ar 6. Kiti dalykai irgi panašioj proporcijoj pabrangė.

Mažne ketvirta gyventojų dallis, labiausia darbininkai, didžiausiamė varge. Nebesant darbo jie jokiū būdu negali pelnyti sau duonos. Jie palaiko savo gyvastį vien kitų trupinėliais. Vokiečiai mėgino įvesti Lietuvoje duonos tikietus, tėčiaus žmonės to isakymu nekėusė, ir valdžia tolesniai jo gyvybon nevykdyti.

Vokiečiai dabar leidžia lietuviams steigti mokyklas bei kolegijas su išguldoma lietuvių kalba, šalia priverstinio mokymo vokiečių kalbos. Pradžioje jie buvo mėgine suvokietinti mokyklas ir uždare lietuvių organizacijų globojamas mokslo įstaigas.

Takų sistema palikta ta pati, ką buvo prie rusų, tik pridėta dar nauji mokesčiai. Kiekvienas vyras nuo 16 iki 60 metų turi mokėt pirmą met 6 markes takų, o antars metų 8. Vietiniai valdininkai tėčiaus turi teisę su takais pagal savo nuodžiūrą padidinti atskandami žmogaus turto — net iki 6.000 markiū. Tos takos, žinia, eina išimtinai Vokietijos reikalams.

Ant šunų irgi užkrautos takos. Kaimuose jų sąvininkai privalo užmokėt 10 markiū, o mieste 30 markiū. Sios rūšies aptaksavimas sutiko didelį pasipriešinimą žmonies, kad net gresė maištai. Paskui tos takos atšaukta.

Iškeliajęs Lietuvos turėję audinėtoją pas papiečių. Papanakojus apie opų Lietuvos padėjimą, Jo Sventenelė didei nusistebėjo, kadangi paprastai buvo manyta, jog didelė dalis aukų surinktų Lenkijai tekdavo ir lietuviams.

Tėčiaus lenkai nedavė nei vieno cento lietuvių reikalams. Melsta paskirti vieną dieną, kurioje visose ka taltikū bažnyčiosse būtų renkamos Lietuvai ankos. Popiezius sutiko, su išlyga, jei visi tris Lietuvos vyskupai atsčius Jo Sventenbei bendrą petičią.

Lietuvos stovis didžiojo karo metu.

Didysis Europos karas savo audros debesimis perėjo Lietuvos kraštą, palikęs jame negreit išdidomoms pėdsakus, griuvėsiais pavertęs šimtus jo kiū, amžiais plėtojų kultūros ir ekonomijos istaigų ir darbū.

Ne laikas ir ne progą dabar skaltyti visi krašto nuostoliams, pagaliaus, ir jiems išskaityti dar nėra pakankamai medžiagos. Taigi šiame rašinyje tik duodamas bendras paveikslas dabartinio Lietuvos stovio ekonomijos, kultūros ir sanitarijos žvilgiu iš tų pavirsutinio žinių, kurios greituoju ir tai ne iš visur yra surinktos.

Karo sunaikintos vietos Lietuvoje eina maždaug šiais žymesniais ruožiais: pirmasis jų, trumpesnis ir siauresnis, eina pačiu valstybės pasieniu, pradėdam Vistytį ir baigiant Baltijos pajūrio Palangos miestu; antrasis išsiplečia ilga ir plačia juosta nuo Suvalkų miesto per Kalvariją, Marijampolė, pasiekia vieną šaka Kauno link, kita gi eina v. su Dubysos ir Ventos pakraščiu ligi Kuršio sienos; ir, pagaliaus, trečiasis, gavęs pradžią nuo Bausko, eina pamušiais per Kriūnėnų, Pandėlių, Skapiškį, toliau — Satėkėnos, Jeros, Sventosios paupiais, plačiau šakodamasis arčiau Vilniaus, kur jis nuo Malsiogalos riečiasi iš vienos pusės plačiu tarpu per Paberžės, Fabrade, Sventonių linkai iš kitos gi nusiekia pietuosna po Vievi, Trakus ir Varėną.

Pirmą kartą karo ugnis užgriebė Lietuvos šalį 1914 metų rudenį, rusaps paštrunkus iš Vokios ir besiverziant jiems atgal į Prūsų rytus, kuomet taip skaudžiai nukentėjo Mazoni (Prūsų) Lietuva ir Suvalkų gv. pasienis nuo Vistytio ligi Naumiesčio su ypatingai nuniokotomis Pajevonio Alvito apylinkėmėis.

Savo keliu patyrė ugnies ir Kauno gubernija po rusų žygio į Klaipėdą, kuomet labiausiai nukentėjo pasienio parapijos—Tauragės, Veivirėnų, Naumiesčio, Andrejavo, Garzdų, Palangos ir kitos. Tik tas kraštās, seniau aptiltus ten arnotų griausmū, ima kiek taisytiš nuosmūgiū, ypač kad jo nenualino taip kariuomenių stovėjimas.

Daug žymesnių ženklų palikęs yra karas antrame ruože, kur jo frontas vietomis (pav. Kalvarijos — Marijampolės apylinkėse) išstovėjo apie 6 mėnesius, kitur gi, padubysiu ir pavėntiu didžiausi mūšiai truko daugiau kaip 2 mėnesius.

Visa Suvalkų—Kalvarijos—Marijampolės paplentė kocio 1—15 varstų platumo (pradant Cipliškiais ir Liubavu, per Kalvariją iš Krosnos pusės ir Liudvinavą į Sasinavą ir Igliauką) visiškai išgrauta, išdeginata ir išnaikinta. Kalvarijos parapijoje išdeginata 14 kaimų ir visi dvarai, Krosnos parapijoje daugiau ne 1000 ūkininkų, Liubavo par. į plento pusę belikę po 2—3 trobesius, sudėję 9 sodžiai ir beveik visi dvarai.

Arčiau panemunio nuniokotieji plotai eina panemuniū nuo Zapiškio iki rytus ir į pietus ligi Veiverių ir Paežerių, maždaug 10-ties varstų radiusu. Čia beveik visa išnaikinta. Taip, Garliavos, Paežerių parapijose išdeję 9 dešimtoms dalls gyvenimū. Pavzdžiui, Trakiškio kaime iš 56 gyventojų išliko tik 6, Padainupio iš 50 nė vieno neliko, Dievogalos iš 52 liko tik 1, Paežerių iš 40 liko 8, Silelių iš 400 liko 1, Padrečių iš 40 tik 1. Veiverių išdeginata pusė visos parapijos. Smarkiai nukentėjo ir tolesnio rajono — Skriaudžių parapija, kurjos išdeginata trečia dallis — čia ilgiau kiek truko mūšiai delei Kauno tvirtumės. Nuo čia karo ugnies pėdsakai eina pagiriais ir tarpugiriais Kauno ir Jesios girių ir pačiu Pajesiū ligi Kaunu. Nukentėjo tame ruožė Iglavos, Lukšiš, Paluobių, Višakio Rūdos, Bagotosios, Griškabūdzio, Pliviskių ir Sasinavos parapijos. Pav., Sasinavos par., imant geresniuosius gyventojus, sunaikinta 2 trečdaliai visos parapijos; Lukšiu, Griškabūdzio ir Bagotosios per 100 gyvenimū, Pliviskiu — 130, Paluobių ir Višakio Rūdos po 50. Mažiau nukentėjusios vietos toliau nuo to ruožo skaito nuostolių maždaug taip: Sūnskų ir Gižų parapijoje po 20 gyvenimū, Sintautų ir Sakų po 10.

Persimetęs per Nemuną tas antrasai griuvėsių ruožas tiesiai visa juosta padubysiu ir pavėntiu, kur du mėnesiai neperstojamai truko vieni karštųjų artillerijos mūšiū. Čia 200 varstų toluo plotas tiesiog, galima sakyti, su liepsnosis ugnyje, nes išnaikintųjų gyvenimū nuostimis neretai siekia ligi 70—75 nuob. Ta naikinamosios ugnies liežuvio juosta, vietomis išsikišdama nuo upės 15—20 varstū (pav. Sakynos linku), siekė šias apylinkes: Ariogalos, Cėkiškės, Girkalnio, Ugnionių, Btvygalo, Lydėvėnų, Liolių, Tytavėnų, Sidlavos, Kelmės, Baisogalos, Bazilionu, Kurtavėnų, Sialiu, Kužių, Sipulų, Gruzdžių, Kuršėnų, Micalėjų, Raudėnų, Tryškū, Papiės, Viešėnū, Mazelikiū, Leockavos. Ties Sialiais tas mirties ruožas išsiplečia ant 30 varstų platumo, kur pelensai ar griuvėsiais virtę apie 40—50 sodžių, vienkiemių, dvarų, kartu su Bubių pavyzdgingojo ūkio trobesiais, puikai iškilusia pieno mokykla, laukai gir daržai vingių vingiais išrausti giliausiu apkaus, išduobėti granatu.

1915 metų vidurvasarį, vokiečiams paėmus Sialius ir Kauną, visas karo frontas kokiam mėnesiui sustojęs buvo trečioju, augščiau miestoniū, ruožu: Mušos, Satėkėnos, Jeros ir Sventosios paupiais su dviem juostom nuo Malsiogalos: Varėnos pusėn ir Paberžės—Sventonių likon. ypač nukentėjo čia šios apylinkės: Vaskų, Biržų, Kriūnėno, Panemunio, Pandėlio, Vabalninkų, Skapiškio, Subačiaus, Simonū, Salų, Svedaus, Indrioniškio, Anykšėjų, Kavarsko, Kurklių, Taujėnų, Vydiskio, Malsiogalos, Paberžės, Giedrėčių, Joniškio, Rumšišės, Zasių, Ziezmario, Vievo, Trakų, Valkininkų, Varėnos, Daugų, Perlojos, Gervėčių, Alytaus ir kitų.

Taip, pav., vienoje Skapiškio apylinkėje ne daugiau, kaip 5 varstų radiusu, sunaikinta 8 didžiuliai sodžiai, Salų parapijoje — 5 sodžiai, Simonū 7. Tose apylinkėse, reikia pastebėti, žmonės gyvena ilgiausiais sodžiais, kurie, vidutiniškai imant, turi po 30 kiemų, kelį gi sudegę Salų apylinkės sodžiai, kaip Guėdinai, Jurkupis, net 1 varsto ilgumo ir turi daugiau ne 500 gyventojų (žalvū). Visto Ukmergės — Utenos paplentė ypač nukentėjusi ne tiek nuo ugnies, kiek nuo rekvizitėjų, grobimo. Kurklių apylinkėje sudėję 4 sodžiai, Rumšišės — 30 ūkininkų, Ziezmariose — 50, Kaisėdaryste — du sodžiai. Trakų gi apylinkėje sugriautų ir sudegintųjų gyvenimū skaitomā net ligi 80 nuob., Valkininkų apylink. — 10 sodžių, Zasių — 7 so tžiai, Gervėčių — 9 sod.

Be minėtųjų čia labiau nusistačiusiojo fronto vietų, yra dar ir šiaip nemažai išnaikiniū salų, kur kartais esimesedavo trumpam laikui mūšiai, palikdami vienok žymnių pėdsakų. Pav., apie Baisogalą paliai plėnta, poros varstų platumo ruožu, sudeginta po šimtą ir daugiau ūkininkų ir toliau Liepojos — Vilniaus gelzkeliu, kaip apie Žiemį, Kedainius, yra dar išnaikintųjų vietu apie Joniškį (Siautių apskr.) — sudėję 4 sodžiai, Seduvą (3 sodžiai.) Jurbarką, Druskininkus ir t.t.

Likusiuųjų be pastogės žmonių padėjimas ypač dabar, žiemos metu, visur labai sunkus. Kas negavo pas kaimyną prieglaudos, tas lindi laikinai padarytose iš raštų ar šiaudų palapinėse, „Zemlankose“ ir net buvusiose apkasuose. Naujai trobos retai dar kur statomos, ar tai dėl karo ugnies baimės, ar dėl lėšų ir medžiagos trūkumo, pagaliaus, ne visur dar ir leidžiama statyti. Sanitarinės tokių pedegėlių gyvenimo sąlygos labai blogos. Pav., Liubavo padėgėliai gyvena rūsinose (sklepuose) arba trobose, susikimšę po 25 ir net 49 žmones vienoje troboje.

Atkirtu nukentėjusių vietų tarpe, daugiausia tenka minėti Lietuvos miestai ir miesteliai, kurie ligi šiol yra buvę savotiškais krašto kultūros ir ekonomijos gyvenimo centrais. Jie dažniausiai ir rasdavosi karo ugnies centre, nuo jos daugiausia jie ir kentė. Gyvasi Kauno gub. pramonės ir prekybos centras Šiauliai su savo 24 tūkst. gyventojų, 3 pramonės įstaigomis, didžiuliais urmo sandėliais, bankomis, gimnazijomis, mokyklomis, kultūros draugijomis, knygynais virto vienas griuvėsiais; iš viso miesto beliko sveika gal ¼ dalis jo pakraščių. Toks likimas ištiko ir kitos panašių centrų miestus ir miestelius, tik vieni mažiau, kiti daugiau nukentėję. Nukentėjusiųjų skaičiuje yra 2 plačiai pagarsėjusių kurortų — Palanga su savo kurorto įtaisymais, vasarnamiams, gimnazija ir Druskininkai, dar didžiau už pirmąjį nukentėję (skaitoma čia 110 sudėgusių namų ir 43 apygardų). Kiti nukentėjusieji miestai ir miesteliai šie: buvusioji muitinė Tauragės miestas (8.258 gyv.) su savo gimnazija, majorato dvarais, Suvalkų gub. du apskritys miestu — Kalvarija (10 tūkst. gyv.) beveik visa išdegsi, Naumiestis (6.176 gyv.), Vilniaus gub., istoringasis N. Trakų miestas (8.000 tūkst. gyv.), Viekiškiai (6.118 gyv.), Kuršėnai (4.000 gyv.), Mažeikiai (8.869 g.), pradėję taip sparčiai kilti ekonomija ir pramonė, su sava prekybos mokykla, bankomis, ūkio mašinų sandėliais, Kolmė, Garždai, Ariogala, Kaunas, Panevėžys, Seduva, Penumonis, Vabalninkai, Anykščiai, Kavarskas, Vidiškis, Gruzdžiai, Tryškiai, Kurtaėnai, Kužiai, Sišplyiai, Micaičiai, Raudėnai, Bazilionai, Tytaėnai, Sidlava, Cikiškė, Andrejevas, Vevirėnai, Pamėnai, Betygala, Juodačiūnai ir kiti Kauno gub., Zaslavai, Vievis, Maišiogala, Varėna, Sen. Trakai, Valkininkai (susprogdintos fabrikos), Perloja, Alytus, Užugustis ir kiti Viln. g.; Pilviškiai (6.850 gyv.), Kybartai, Garliava, Griškabūdis, Barzdai, Alvišas, Zalioji, Meteliai, Leipalingis, Liubavas (visas), Vištytis, Krosna, Beržininkai, Kapčiamiestis, Simnas, Iglauka, Liškiava ir kiti Suvalkų gub. Žodžiu, iš viso ligi šiol jau suskaijta daugiau ne 60 nukentėjusių Lietuvos miestų ir miestelių.

Kartu su miestais kentė ir jų įstaigos, ypač bažnyčios, mokyklos, pramonės ir prekybos įstaigos. Vienų bažnyčių, kurių ne viena buvo senovės Lietuvos istorijos paminklu ir pavyzdžiu, sudėginta daugiau ne 20, būtent: Ariogaloje, Viekiškiose, Kuršėnuose, Kurtavėnuose, Skapiškėje (senoji), Simononyje, Alvite, Zapiskiėje, Lukšiuose, Zaginyje, Micaičiuose, Kužiūose, Sišplyiuose, Aukštėlnuose, Pajevonyje, Igliaukoje, Liudvinave, Varėnoje, Zadvieje, Krevoje, Kavarske; be to gi, dar nemaža yra jų apgadintų, kaip antai: Štauliuose, Simne, Garliavoje, Sidlavoje, Bagotoje Veiveriuose, Pažeriuose, Skiraudžiūose, Skapiškėje (naujoji), Butrimonyje, Perloje, Zaslavoje, N. Trakuose, Sen. Trakuose, Gervėdiuose, Betygaloje, Juodačiūose ir kitur.

„Liet. Bal.“

Lietuvoje.

Biržai.

Pasitraukus iš čia rusams, miestelį smagiai apšaudė. Keleri namai apdegė, bet apskritai miestelis išliko sveikas. Biržų parapijoi sudėgino arba apdegino šiuos kaimus: Druseikius, Braškius, Medekius, Kerbalius, Pšberžė, Latvelius, Juodžionis, Spalviškius, Kiškonis ir Valtrūnus. Buvusieji čia pasauliniai inteligentai išbėgojo. Vartotojų Draugijos prekęs išplėtos, išnešiotos; draugija iki šiol nematujanti. Dvikelias mokyklos mūro namas yra užnamus vietinė komendatura. Atidaryta laudies mokykla, kurią vaikų lauko kokios 50 berniukų ir mergaičių. Inisaisyta kelios arbatinės. Buvusios čia draugijos dar neatgijo.

Pasvalys.

Patsai miestelis, lyginant su kitais ne daug nuo ugnies tenkentėjo. Sudėgė dviejų gyvenimų Traimano namai ir keleri namai Kapų gatvėje. Buvo rusų sudėgintu du tiltu per Lėvenį ir per Svaliją, bet vokiečių kariuomenė pastatė jau naujus tiltus. Labiausiai išdeginoti yra kaimai pamušiais, kaip Sendriūnai, veik išdeginoti Migony, kiek mažiau Simonys, Rajūnai. Žmonių ūpas neblogas, jau apsiprato su naujomis gyvenimo sąlygomis. Javai pigūs, juos perka pigiaus už nukirtas kainas pačiame Pasvalyje, arba daugelis gabena į Panevėžį. Buvusioji čia mokykla gyvuoja jau iš rudens. Po Kalėdų buvo mokinių tėvų susirinkimas. Komitetas iš penkių žmonių rūpinasi mokyklos laikymu. Mokosi kokios 60 vaikų.

Krinčinas.

Šito nedidelio miestelio rusų kariuomenė ilgai nenorėjo atiduoti ir, vieną kartą iš jo pasitraukę, vėl bandė jį paimti. Todel miestelį smagiai apšaudė, apdrskė ir kiek apdegino. Bažnyčia ir klebonija pasilikio sveikos. Parapijoje yra keli apdeginti kaimai. Čia klebonaujia kunigas Viksva. Perėjus audrai, klebonas pradėjo rūpintis vietinių gyventojų reikalais. Pačiame miestelyje yra įstai-

gės dvi mokyklai. Kunigas buvo sumanus ir kitose parapijos vietose įtaisyti mokyklai, bet nesurado mokytojų. Yra atidaryta mokykla Paonyvėsių akalioje, kur vaikus moko lietuviškai ir lenkiškai.

Vabalninkai.

Pasitraukiant rusų kariuomenė, čia praeštuosias dienas buvo didelių mūšių, todėl veiks visas miestelis yra išdeges: visai išdeginata Biržų ir Skapiškio gatvės ir miestelio neidury; išliko keleri namai, važiojuant keliu į Pasvalį. Bažnyčios bokštai ir stogas buvo nudažyti, bažnyčia tuo tarpu šiandais apdegta. Smarkiai išdeginoti šie kaimai: Strazdžiai, Niūdnai, Cipėnai, Remeikiai, Uoginys ir pusė Zionių kaimo. Blaiyvėdes draugijos arbatinė ir vartotojų draugijos krautuve sudėgė. Arbatinė jau atidaryta namelyje prieš kleboniją. Mokykla atidaryta, vaikų lankosi apie 40, berniukų ir mergaičių. Inisaisyta taip pat ir Cipenuose rengiamoji pradžios mokykla. Daug kur kitur įtaisyti mokykloms nesurado nei lėšų, nei mokytojų. Nėra, kas tinkamai dirba. Kunigas Lalis įtaisė Antašavos parapijoi daugybę mokyklų.

Meškučiai — Lygumai.

Tas kampas nuo karo ugnies, palyginti, mažiau tenkentėjęs. Stambių mūšių čia nėra buvę, tik du kartų žygiavo pro čia didžiules kariuomenių valstybių armijos: nuo šaudymų nukentėjo tik atskiri žmonės, pakliuvę į ugnį, ir viena kita troba. Pabėgėlių taip pat ne daug. Dėlto čia kiek greičiau susitvarkė ir patsai gyvenimas. Pažymėtinas čia ypač mokyklų išsiplėtimas. Seniau tame ruoze buvo 4 mokyklos: Meškučiuose, Serekiuose ir Lygumuose — vyriausybei, ir Naisiuose — privatinė gr. Zubovo. Gi dabar tame rajone jų skaitoma 6: Meškučiuose, Norkūnuose, Serekiuose, Bitaičiuose, Lygumuose ir Aleknaičiuose. Visi mokytojai bent 4 klasių cenzu. Pašalpos mokyklos iš niekur negauna, mokytojų algų sumoka tėvai — po 1 r. 50 kap. kas mėnuo nuo mokinio.

Papilė.

Mums rašo: tai buvo vienas gražiausiųjų pavėnėdi miestelių. Nuo karo ugnies išliko ju kokia trečia dalis. Nudėgus geležinkelio stotis ir jos rajonas, taip pat patsai miestelio vidury. Išlikę valsiškos, ligininės, bažnyčios namai. Pati bažnyčia buvo smarkiai apranxyta, dabar jau sutaisyta. Iš aplinkinių kaimų sudėgė Rimošiai, Griziai, Kelniškiiai, Purviai, Gumbakiai, Bilioniškis, Krakliai, Ciuliniai, Rudikių dvaras, Ptekėlė, Gamėnai, Sišiškiiai, Žiliai. Laukai iš rudens beveik visų apėsti, tik žemė kaip nelaidi neidripta del arklių stokos ir karo žygių. Pačiame miestelyje iš 8.000 su viršum gyventojų, teliko tiktai keli šimtai, jų skaičiuje tik viena žydu šeimyna. Miestelėnu ir artimesnių kaimų vaikams isteigta lietuviška mokykla senajame mokyklos bute. Prie mokyklos įtaisyta neturtėlių, pavargėlių ir padėgėlių vaikams prieglauda. Čia pat gauna maisto ir suaugusieji pavargėliai.

„Liet. Bal.“

Lietuviai Rusijoje.

Saratovas.

Nesenai Saratove buvo gauta žinia, kad Volgos upe atvažiuoja pabėgėlių. Nuėjau ir aš jų pažidirėtu. Radau garliūvi, kuriame vežama 700 — 800 pabėgėlių gražinamų iš Turkestano. Jų tarpe daugiausia rusų ir lenkų, lietuvių juo 85 žmonės. Sakoj, jog Amerikos Sav. Valstybės pareikalavusios išvesti iš Turkestano kaip belaisvius, taip pabėgėlius. Masiščiai visai, rasi, ir nebūtų delto varge. Mat, Turkestano oras labai kenksmingas vakarų žemėnams. Pusė belaisvių ir pabėgėlių ten šimėrė Kunigas, kuris važiuoja kartu su lietuviais, tvirtina, kad lietuvių mirė svisis nedidelis nuošimtis: jie švariau gyvenė, daugiau skatiko turėję ir t.t.

Vežami pabėgėliai — lyx kokie gyvulinai. Laivas nedidelis, trečiojo klasėjeji knibžda, kaip skruzdėlės krūde. Jie taip važiuoja jau 2 savaiti. Gelžkelniu jie galėtu pasiekti Riazanę, kur juos nuspręsta nugabenti per 2—3 dienas, dabargi vargšams teks pastebėti kelionėj dar kokias 3 savaites. Laive, kiek teks pastebėti, lietuvių laikosi skrytim, dar žmoniškai apsirėdę, nuovargio nesimato — dauguma, priešingai, juokiuja. Mūsų žmonės, matyt, greičiau moka ir prie nelaimių priprasti.

Manoma buvo lietuvius palikti Saratove, bet niekas nesuskubo (tiesa pasakius, nelabai ir skubėjo) paprašyti gubernatoriaus leidimo. Duota Samaron telegram — gal ten pavyks juos apgyvendinti.

J. K. „N. L.“

SARATOVAS.

Centralinės (Vilniaus) „Globos“ rūpėsiu 1916 m. balandžio 6 d. Saratovo gubernatorius užtvirtino „Saratovo Lietuvos Globos mūsų broliams Prūsų Lietuvos belaisviams lietuviams šelpiti“, įstatus. Lietuvių Globos igalintinai veikė jau čia kiek anksčiau, bet dabar darbas čia kur kas smarkiau.

Saratove gyvena 400 Mažosios Lietuvos lietuvių belaisvių. Nemaža jų yra išblaškytu po miestelius ir kaimus. Pastarųjų padėjimas yra ytin vargingas. Jei miestuose gyvenantieji gauna šloka-tokią paskolą per Amerikos konsulį, tai dauguma kaimuose gyvenančiųjų nieko ligišiol negaudavo. Vietos „globa“ ir stengiasi, iš vienos pusės, teikti belaisviams, kaip medžiaginės, taip dvasinės paramos, iš kitos — gabenti, didesniuosna centruosna išblaškytuosius po kaimus ir miestelius, vienyti paskirtus šeimos narius ir tt. Dabar paduotas gubernatoriui prašymas, kad leistų į Kamyšina parvežti lieuvius belaisvius iš aplinkinių kaimų bei miestelių, iš Samaros gub. — Martyną Janukų su šeimyna ir tt.

87 vaikai su tėvais išgabenta į vasarnamių ir Razboišėna, kame atidengta jiems sodnelis — mokykla. Nors dauguma vaikų papratė savo tarpe kalbėti vokiškai, bet mokykloje stengiasi vartoti lietuvių kalbą. Yra keletas mažesniųjų, kurie lietuviškai visai nemoka, nors jų tėvai jų pačių žodžiaisariant, „tikri lietuviniai“. Vis tai uolaus vokietinėms vaisiai. Vokietinėms nesuostoja net čia, Rusų gelimėse. Saratove, mat, susitvėręs vokiečių belaisviams šelpiti komitetas, kuris savo mokyklon patruokė taip-pat kairiųjų lietuvių vaikus. Tas pat daroma ir kitur. Indomus belaisvio J. Birškaus laiškas iš Simbirsko, kuriame jis, nurodęs kelius pavyzdžius, kaip vokietinami ten Prūsų lietuviai, kreipiasi į Lietuvos visuomenę žodžiais: „Jūs, je esate laisvi, žinote savo valstybės kalbą ir instancijas, kur su prašymais reikia kreipties. Kodel taip šaltai ir mus žiūrėte? Berods, mes ne vienos tikybos su Didžiosios Lietuvos visuomene, bet mus neungia tikyba, tik tauta ir kalba.“

Indomu tas, kad vokiečių valdžia tuos menkus trupinius, kuriuos skiria per Amerikos konsulį, duoda belaisviams ne kaip pašalpą, bet kaip paskolą. Ant tam tikro lapelio, rašyto anglų kalba, belaisvis turi pasirašyti, kad visus gautus pinigus prisizada, pirma goro, gražinti vokiečių valdžiai.

Zemdirbys. „N. L.“

Bogorodickas, Tulos gub.

Kauno ūkio mokykla dabar yra Bogorodicko. Mokinii lietuvių yra 20. Gyvenimas tarp svetimųjų sunkokas, bet delto patiriamas. Pabėgėliams už mokslą nereikia mokėti. Lėšų gyvenimui pabėgėliai gauna iš komitetų (lietuvių iš Lietuvos K-to); šitai primeta mokykla (batus, drabužius). Siemet mūsų mokyklos pirmoji laida. Mokyklai baigia 5 lietuvių. Nors aplinkybės nėra tinkamos, vienok stojamieji egzaminai ir 1 kl. bus ir siemet.

Lietuvos moksleivii bene dauguma pasitraukė į Rusus ir dabar mokinas šelpiami k-tų. Ar neatsirastų norinčių stoti i Kauno ūkio mokyklą? Iš šios rūšies mokyklų jų yra viena gerųjų. Apie svarbumą ir reikalingumą mūsų kraštui ūkininkų žinovu — nemanau, kad reikia ir rašyti. Lietuva — ūkio šalis. Pasibaigs karas, grišime i tėvyne, rasime ją virtusią griuvėsiais, tyrais. Suardytam ūkiui atnaujinti ir pagerinti reikia gabių organizatorių. Jų pas mus nėra. Insteigimas Dotnavoje vidurinės ūkio mokyklos buvo mūsų kraštui labai svarbus atsitikimas. Tiktai galia, kad Lietuvos visuomenė ir moksleiviai maža ją tebojo, mūsų kaimiečių sūnus testoja i gimnazijas, kad paskui išėtu gydymoais, advokatais, inžinieriais ir tyloms pračina pro ūkio mokyklas. Per ketverius metus iš 40 — 45 mokinių stojančių kas metai mokyklon, lietuvių te būdavo 5 — 8. Sia korespondencija noriu paraginti lietuvius moksleivius stoti kuodangiausia i Dotnavos ūkio mokyklą, kad Lietuva kas metai galėtų gauti 5 — 6 agromomus lietuvius.

Mokyklon priimami 16 — 19 metų jaunikačiai, sveiki neturi didelių kūno ydu. Eksamainai reikia laikyti miesto mokyklos 4 klasių kurso didumo. Prašymai priimami lig rugėžio 15 d. Jie reikia siusti direktoriui tavo ar brolio laive. Sąlygoms suzinoti patarūnai išsirašyti programa. Ji pareikalavus siunčiama dykai. Kreipties i —

Kancelerija Kovenskago, cel.-koz. uė, Bogorodickaja, Tulskaia g. Elk Er'as.

Sugrižo Brooklyn

žinomas Lietuvos Aotiekoriaus H. A. MEDOFF, laikęs aptieks ant kampo Berry St. ir N. 3-os, ir atidare Aptieka naujoj labai parankioj ir puikioj vietoj, kur pose-novei suteikia kiekvienam gerą patarnavimą i tikrą rodą.

Naujos Aptiekos adresas:

H. A. MEDOFF

500 Grand St. Kampas Union Ave., Brooklyn, N.Y.

Parsiduoda Hotelis - Saloonas,

New Yorko, arti Joku, lietuvių apgyventoj vietoj. Prie salioño yra sykiu ir restauranas, kur kasdien ant pietu susirenka apie 50 žmonių. Labai atsakanti vieta žmogui, kuris nori tuomi bizniu versties. Platesnes žinias galima gauti pas:

M. MILUKAS

416 Hooper St.,

Brooklyn, N. Y.

Katalogas Knygų

Kun. A. Miluko išleistų

Apeigos Rymo katalikų Bažnyčios. Lenkiškai parašė kun. J. Lunkevičius. Vertė Gerutis. Antra laida. Shenandoah, Pa., 188 pusl.	60
Antanukas. Apsysaka B. Pruso. Vertė Selimas. Antra laida. Shenandoah, Pa., 40 pusl.	15
Algimantas arba Lietuvių 13-ame šimtmetyje. Istoriska apysaka. Parašė Dr. V. Pietaris. Penki tomai. Shenandoah, Pa., 488 pusl.	2.50
Anima Vilis. Marės Radzevičiūtės apysaka. Jono Montvilos vertimas. Antra laida. Shenandoah, Pa., 162 pusl.	75
Bajoro Vuovis. Apsysaka iš lietuvių gyvenimo. Parašė Jonas Kmitas. Shenandoah, Pa., 63 pusl.	15
Biurokratai. Apsysaka iš paskutinių atsitikimų Lietuvoje. Parašė Jonas Kmitas. Shenandoah, Pa., 79 pusl.	25
Fabiole arba Bažnyčia Katakumbose. Kardinolo Wiseman'o. Vertė Vyntaus. Shenandoah, Pa., 354 pusl.	1.00
Gyvačių Karalius. Ir kitos apysakėlės. Parašė Kaaveras Vanagėlis. Shenandoah, Pa., 31 pusl.	10
Iš kelionės po Europą ir Aziją. Parašė Prancišijūlė. Philadelphia, Pa., 380 pusl., 102 iliustracijos (paveikslai); Audeklo aparais Skūros aparais, pauksuotais kraštais	2.00 2.25 8.50
Iš daktaro pasakojimų. Rudens diena. Sulaukė. Parašė Satrijos Ragana. Shenandoah, Pa., 69 pusl.	25
Iškavareš gret Lemano ežero. Parašė kun. M. Morauskis. Vertė Gerutis. Shenandoah, Pa., 172 pusl.	75
Kova ties Žalgriais. Istoriska drama keturiuose aktuose. Parašė Savasis (Dr. V. Pietaris) Shenandoah, Pa., 31 pusl.	25
Kunigo gimine. Parašė J. Gerutis. Shenandoah, Pa., 68 pusl.	20
Kaip Elizitė praleido šv. Jono dieną. Parašė P. D. Shenandoah, Pa., 63 pusl.	20
Krasavininkas—Laizybos—Dievo žmonės. Parašė Kaaveras Vanagėlis. Philadelphia, Pa., 28 pusl.	10
Kardinolo Mercier gromata apie Patrijotizmą ir Iškalyką	5
Kun. Dr. M. Gustaičio, Du laišku iš Kelionės Kun. D. M. Gustaitis	5
Laisvės Metu. Apsysaka iš paskutinių atsitikimų. Parašė Antanas Seinai, 1908m. 187 pusl.	75
Lietuviškas Albumas. Dalis I. Istoriskos ir šiaipiau Lietuvos vietos. Parengė ir išleido kun. A. Milukas Shenandoah, Pa.	75
Lietuviškas Albumas. Dalis II ir III. Lietuvos raštininkai, žymiausi vyrai ir tipai. Parengė ir išleido kun. A. Milukas	1.50
Lietuviškos Pasakos. Spaudon parengė Dr. J. Basanavičius. Didelio formato knyga, 262 pusl.	1.50
Laiškai iš Kelionės po Palestiną. Kaštais kun. Antano Miluko. Shenandoah, Pa., 94 pusl.	50
Moterystė ir šeimyna. Iš vokiškos kalbos vertė J. Gerutis. Philadelphia, Pa., 41 pusl.	50
Mūsų Socialistai. Apsysaka iš paskiausių Lietuvoje atsitikimų. Parašė Jonas Kmitas. Shenandoah, Pa., 57 pusl.	15
Melagrij Dėdė. Vaizdelis iš Dzūkų gyvenimo. Parašė Kaaveras Vanagėlis. Shenandoah, Pa., 27 pusl.	10
Mūsų Išganytojaus Jezaus Kristaus gyvenimas. Naujas pataisytas išleidimas. Shenandoah, Pa., 209 pusl., su paveikslais, 4	75
Nekaltybė. Iš vokiško vertė J. Gerutis. Shenandoah, Pa., 89 pusl.	25
Ne Mieste Laimė. Prancišikiškai parašė Pierre L'Ermitte. Lietuviškai vertė Prancišijūlė. Shenandoah, Pa., 206 pusl.	1.00
Našlaičiai. Likimas tuos šeimynos. Vertė P. Str. Shenandoah, Pa., 81 pusl.	15
Pasakabėjimas Giesmiūninko su Lietuva. Vyskupo A. Baranauko Elies. Kaina	0.05
Pasakyk Matušai, Agnieška, Ant Garlaivio. Tris Satrijos Raganos apysakėles.	15
Pradžia ir išsiplėtimas Katalikų Tikėjimo. Parašė Vyakupas M. Valančius. Reikalingiausia kiekvienam lietuviui-katalikui knyga. Shenandoah, Pa., 235 pusl.	1.00
Paklydėliai. Kun. J. Geručio. Antras leidimas. „Žvaigždė“ skyriaus, 416 Hooper Str., Brooklyn, N. Y.	10
Siapas ir anapus grabo. Parašė J. Gerutis. Shenandoah, Pa., 210 pusl.	50
Sodžionių Teologija. Parašė J. Gerutis. Gražiausia lietuviška kalba šioje knygoje išspausdintas visas Katalikų Teologijos mokslas. Shenandoah, Pa., 285 pusl.	1.00
Sventųjų Gyvenimai. Skaitymai kiekvienam metų dienai. Su paveikslais. Spaudon parengė kun. A. Milukas. Visi keturi tomai	3.00
Draudė audeklo aparais	3.50
Skūros aparais, pauksuotais kraštais	5.00

Pikta Dvasia. Lietuviškai parašė Rudolfas Blaumanis. Lietuviškai vertė Idlirgas. Shenandoah, Pa., 72 pusl. 25

Patrimpo Laiškai. Parašė K. A. K. Kun. A. Miluko leidimas. „Žvaigždė“ Spaustuvė. Shenandoah, Pa., 1907 m. 60

Susi-skaidėliai. Vaizdelis iš mūsų sodiečių gyvenimo. Parašė J. Gerutis. Shenandoah, Pa., 62 pusl. 20

Socialistai. Kas jie? Iš kur atsirado? Kori? Parašė kun. A. Cviniskas. Shenandoah, Pa., 124 pusl. 10

Saulėi puseleidžiant. Iš mūsų Karionės. Kaledu vakaras. Satrijos Ragana apysakėlia. Shenandoah, Pa., 62 pusl. 15

Steponaičio Raštai. Pilnas pomirtinis velionies raštų (eilėmis ir proza) išleidimas. Tvarke liūdas Gira. Kaunas, 1912. 121 pusl. 1.00

Trumpas Katekizmas 10

Vaičiūčio Elies. Su velionio plačia bijografija ir paveikslu. Philadelphia, Pa., 1912. 167 pusl. 75

Valdimierius. Graži apysakėlė. Shenandoah, Pa., 47 pusl. 10

Užsisakant augščiau minėtas knygas reikia kreiptis šiuo adresu:

“ŽVAIGŽDĖ”
3654 Richmond Str. Philadelphia, Pa.
416 Hooper Street, Brooklyn, N. Y.

Profesorius S. Rakauskas

Pabaigęs muzikos konservatoriją New York'o mieste, duoda smuiko lekcijas (ant pianino, smuiko ir visų pučiamų instrumentų) savo rezidencijoje. Išimtinuose atsitikimuose gali atsilankyti ir mokinių namus ir ten duoti reikalaujamas lekcijas.

Kreipkitės asmeniškai arba per laiškus šiuo adresu:
PROF. S. RAKAUSKAS,
94 Clinton Ave., Maspeth, L. I., N. Y.

Father's Di Ielsi -- Kosulio Gydulė

yra geriausias vaistas nuo kosulio, šalčio, whooping kosulio, astmos ir kitų ligų turinčių susirūšimą su plaučiais.

Malignieriai, kankinam Mainų Dolkių, Parako dūmų ir Astmos aptuėrės pagelba vartodami Fether Di Ielsi's Kosulio Gydulę. Turi pagyrimus nuo vatyrušiu malignieriu, kaip geriausias vaistas visokiuose atsitikimuose.

PARSIDUODA VIŠOŠE AP- TIEKOŠE

Kaina, 35c, 65c, \$1.00

Rekomenduojame taipogi

Father Di Ielsi's Grumuliavimui Tonikas, pagerina grumuliavimą, kraują padaro turtingu ir panaikina nemalonų kvapą. Kaina 50 centų.

Father Di Ielsi's 402 Liniment, yra skiriamas nuo reumatizmo, neuralgijos, nikstelėjimų, štemų, ištinimų, galvos skaudėjimo ir t. t. Kaina 25c.
REV. MICHAEL DI IELSI 402 Division Str. Camden, N. J.

Telephone 2713-M Market

M. A. KIALIS

Lietuvis Graborius

146 Adams St. Kampas Lafayette St. Newark, N. J.

Parsamdo automobilius ir karietas visokiose progose

IŠ KELIONĖS PO EUROPA IR AZIJA

Ta knyga yra tai

Didžiausias savo rūšies veikalas,

parašyta „Žvaigždės“ redaktorės J. Prancišijūlės. Knyga turi apie 380 puslapių ir papuošta 102 iliustracijomis (paveikslais).

Indomus toje knygoje aprašymai Prancijos, Belgijos ir Vokietijos žemių, kur dabar verda Europėjiška karė. Tie aprašymai papuošti daugeliu iliustracijų.

Bet indomiausias beabejo yra aprašymai, apsuždū iš Tėvynės ir iš senovės Lietuvos žemių, kuriuos vienok viršija aprašymai Vidurinės Azijos, Kaspijos ir Kaukazo žemių ir anų žmonių. Nemažiaus idomus aprašymai apie Rusijos sostinių, Maskvos ir Peterburgo, su paminėjimu lietuvių naujokynių istorijos tose vietose.

Knygos kaina 2.00
Audeklo aparais 2.25
Skūros aparuose su pauksuotais kraštais . . . 3.50

Galima gauti „Žv.“ Knygynė

Naudingos ir Pigios Knygeles

Svetimos spaudos, gaunamos Žv.” knygyne.

- BALSAS Amerikiečių Lietuvių ir Tėvų Sventąjį Leoną XIII ir gyvenimai dviejų didžiųjų Dievo tarnų, Lietuvių: Kun. Andriaus Rudaminos, Jezavitio, ir Kunigaikščio Merkelio Giedraičio, Zemačių Vyskupo 5
- BLAIVININKU KNYGELE arba pamokymas apie blaivybę 5
- DIENELEI BREKSTANT. Žalvarnio eilės . 20
- GAMTA — SVEIKATOS SALTINIS. Kam yra nemaloni sveikata? Teičias retas kuris atskandina apie ją rūpinasi. Si knygelė suteikia pluošteli reikalingiausių apie sveikatą žinių, todėl yra naudinga kiekvienam . 15
- GYVOJO Ražančiaus įstatai 5
- KIPSAS PINTINEJE ir dvi žuvelės. Dvi apysakėlės 5
- MIESTELIO ONUTE. Sulenkėjusiems lietuviams apsakmėlis 5
- MEILES AUKA. Apsysaka iš paskutiniųjų J. Kristaus dienų 5
- OBRUSITELIAI. Galerija paveikslų iš maskolių gyvenimo Lietuvoje 25
- SVENTOMI AGNETE. Drama dviejose veikmėse. Labai tinka pasiskaitymui ir lošimui 25
- TRUMPAS LIETUVOS APRAŠYMAS. Su paveikslais. Paminokiant pasiskaitymui kiekvienam, kurs nori susipažinti bent kiek su savo Tėvyne—Lietuva 25

Laiškams ir pinigams siųsti adresu:

ŽVAIGŽDĖ

3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.

Pirmutinis Lietuviškas New Yorko UZEIGOS NAMAS arba HOTELIS

LIETUVIAI KREIPKITES PAS SAVUSIUS

Mes patėjim, kad būtinai yra reikalinga lietuviams New Yorko UZEIGOS NAMAS. Tai mes ir įsteigėm šį užeigos namą, kuris randasi po numeriu 498 Washington Str., Kampas Spring St., New York City. Brangūs keliautojai, kurie manote keliauti Lietuva, neapmirkite atsilankyti į mūsų užeigos namą, o geriausi susitikimų patarimus. Mes pastatėm New Yorko paštinius, pribuvusius iš kitų miestų. Suteikiam jiems kalyvę ir parūpinam pasportus konsulo.

PARDUODAM LAIVAKOTES

ant drėžiausių ir gražiausių garlaivių už pigiausią kainą iš Lietuvos ir Lietuva. Šiuo žiam ir šimainom pinigų visų viešpatyčių. Darom davierantį pigiau kaip kiti. Reikalauk laivakotėjų kainą, pavyzdėmas iš kur ir kur nori važiuoti. Meldiam kreiptis pas mus su visokiais reikalais ir arytimais į joms ofonų ar per laiškus.

Geo. J. Bartašius & Co.

498 Washington St. Cor. Spring St. NEW YORK, N. Y. 416 Hooper St. Prie Grand St. Ext. BROOKLYN, N. Y. 261 W. Broadway SO. BOSTON, MASS.

DOMIN. BRAZINKAS

Visoje Elizabeth'o apylinkėje gerai žinomas

LIETUVIS GRAGORIUS

79—81 Wall Street Elizabethport, N. J.

Pasamdo vežimus ir automobilius Pasivažinėjimui Veseljioms Kriukštyboms ir t. t. Patarnavimas visiem be skirtumo Sąžiningas Užganėdinantis Greitas Ir Pigus LIETUVIAI, VISUOMET KREIPKITES PRIE SAVIŠIO!

Amerikos Lietuvių Kat. Laikraščiai.

Didesne! Didesnė! „TIKYBA IR DORA.“

Nuo Nauju Metų eina padidinta. Invaizaus skaitymo tikėjimui ir dvasiško turinio yra dvigubai tiek kiek pirma buvo. (Kiekvienas tą laikraštį skaitydamas atras nemažą savo dvasiai paguodą; atras taip pat išaiškinimą visokių abejojimų ir užmetinėjamų tikėjimo dalykų).

Laikraštis eina bu kartų į mėnesį.

Kaina liko ta pati: 75 c. metams.

Kas atsiks už 1 c. krasos ženklelį (stampa), gaus vieną numerį pasiūžęti.

Prenumeratą galima siųst ir krasos ženkleliais.

Adresas: „TIKYBA IR DORA“

1631 W. North ave., Chicago, Ill.

Tinkamiausius lietuviams laikraštis yra „DARBININKAS“

„DARBININKAS“ eina utarninkais, ketvergais ir su batomis.

„DARBININKAS“ paduoda daug žinių iš darbo lauko, apie uniijas, apie darbininkų judėjimą.

„DARBININKAS“ paduoda daug straipsnių, naudingų darbininkams pasiskaitymu, rašytų pačių darbininkų.

„DARBININKAS“ paduoda svarbiausius nuotikius visame pasaulyje, indomiausias žinias ir žingeidžiausias atsitikimus.

„DARBININKAS“ visuomet turi smagių, gražių eilių, dailių vaizdelių ir apysakėlių.

„DARBININKAS“ visuomet turi viso to, kas darbininkui svarbu, naudinga, indomu ir suprantama.

„DARBININKAS“ nuolat išleidinėja knygečių, kurios dailumu, gražumu, turiningumu, pigumu viršija visas kleistuves.

Skaitykite ir platykite „Darbininką“ ir jo leidinius.

Prenumeratos kaina: tris kartus savaitėje metams \$3.00, pusmečiui \$1.50; viena kartą savaitėje, užsiskaitant tik subatinius 8 pusl. numerius, metams \$1.50, pusmečiui 75c.

Adresas:

„DARBININKAS“

242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Jei trokšti apšvietos

ir sveiko maisto savo protui, tai skaityk dvasiaitini ilus tuota jaunimo laikraštį „VYTI“

„VYTIS“ yra vienatinis ir pirmtinis jaunimo laikraštis Amerikoje.

„VYTIS“ telpa geriausi raštai mūsų jaunų rašytoju. literatūri ir sudantū.

„VYTIS“ rasi žinučių iš Amerikos bei Lietuvos jaunuo- manės gyvenimo.

„VYTIS“ leidžiamas tautiška—katalikiškoje dvasioje.

„VYTIS“ leidžia Lietuvos Vyčių jaunimo organizacija. Metam „VYTIS“ karnuoja \$1.50, pusmečiui 75c.

L. Vyčių organizacijos nariams „VYTIS“ siunčiamas už mėnesines mokesis.

Prišiusk savo antrašą ir už 2 c. ženklelį, o viena numeri pažūrėjimui prisigušime veltui.

Visais reikalais kreipkities:

„VYTIS“

731 West 18th St., Chicago, Ill.

Jeigu nori turėti gerą ir pigų laikraštį užrašyk

„Santauka“

„SANTAUKA“ išaina kiekviena petničia 4-rių pusl., didelio formato ir kainuoja metams tik \$1.00, pusei metų 65 c. Kitose viešpatystėse metams \$1.50 pusei metų 85c.

„SANTAUKA“ paduoda naujausias žinias netik iš karės lauko, bet ir iš viso pasaulio.

„SANTAUKA“ talpina pamokinančius straipsnius, poeziją, vaizdelius ir satyrą.

„SANTAUKA“ eina katalikiškoje tautiškoje dvasioje.

Pasiūžėjimui vieną numerį siunčiame dykai

Santauka

2120 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

„Tautos Rytas“

mėnesinis Blaivininkų laikraštis 16 puslapių didumo. Kainuoja mė- tam tik 50c. Adresas:

REV. J. VALAITIS

28 Cherry Str. Shamokin, Pa.

KATALIKIŠKŲ LAIKRAŠČIŲ PRIETELIAMS.

Pagal įvyksios sutarties tarp katalikiškų laikraščių leidyjų pranešame šit ką: Tiems, kurie užsisakys per katalikiškų laikraščių agentūras daugiau, nuo vieną laikraštį — bus daromos žymios nuolaidos. Kuo daugiau kas užsisakys laikraščių, tuo didesnė bus padaroma nuolaida.

- 1) „Draugas“ — \$2.00, „Zvaigždė“ — \$2.00.
- Užsakant abu... \$3.25
- 2) „Draugas“ — \$2.00, „Darbininkas“ — \$3.00. Abudu \$4.00
- 3) „Zvaigždė“ — \$2.00, „Darbininkas“ — \$3.00. Abudu \$4.00
- 4) „Draugas,“ — „Zvaigždė“ ir „Darbininkas“ — \$5.25
- 5) „Zvaigždė“ — \$2.00 ir „Tikyba ir Dora“ — 75c. Abudu \$2.25
- 6) „Draugas“ — \$2.00 ir „Tikyba ir Dora“ — 75c. Abudu \$2.25
- 7) „Tikyba ir Dora“ — 75c. ir „Darbininkas“ — \$3.00. Abu \$3.00
- 8) „Draugas,“ — „Zvaigždė,“ „Darbininkas,“ „Tikyba ir Dora,“ — Visi \$5.75
- 9) „Draugas“ — \$2.00, „Vytis“ \$1.50. Abudu \$2.75
- 10) „Draugas“ — \$2.00, „Zvaigždė“ — \$2.00, „Vytis“ — \$1.50. Visi \$4.00
- 11) „Draugas,“ „Zvaigždė,“ „Vytis,“ „Tikyba ir Dora,“ — Visi \$4.50
- 12) „Darbininkas“ ir „Vytis.“ Abudu \$3.75
- 13) „Tikyba ir Dora“ ir „Vytis.“ Abudu \$1.75
- 14) „Draugas,“ „Zvaigždė,“ „Tikyba ir Dora,“ „Vytis“ ir „Darbininkas“ — \$6.50
- 15) „Draugas“ \$2.00, arba „Zvaigždė“ ir „Zvirblis“ — \$1.00. Abudu \$2.50
- 16) „Tikyba ir Dora“ ir „Zvirblis.“ Abudu \$1.50
- 17) „Vytis“ ir „Zvirblis.“ Abudu \$2.00
- 18) „Darbininkas“ ir „Zvirblis.“ Abudu \$3.25
- 19) „Draugas,“ „Vytis,“ „Zvirblis.“ Visi \$3.50
- 20) „Draugas,“ „Zvaigždė,“ „Tikyba ir Dora“ ir „Zvirblis.“ Visi \$4.25
- 21) „Draugas,“ „Zvaigždė,“ „Tikyba ir Dora,“ — \$6.25
- 22) „Draugas,“ „Zvaigždė,“ „Tikyba ir Dora,“ „Darbininkas,“ „Vytis“ ir „Zvirblis.“ Visi \$7.25

„Kurie per „ZVAIGŽDEN“ redakciją nori užsimokėti už kelių katalikiškų laikraščių prenumeratą, tai gali gauti už viršinėtas kainas:

A. MILUKAS & CO.

3654 RICHMOND ST., PHILADELPHIA, PA.

LAIKAS VISIEMS PRIE ŠVIESOS

Jei trokšti gyti tikrą šviesą, užsisakyk laikraštį „Šviesa“

kurį skaitydamas pats apšvieties ir kitam galėsi prie šviesos parodyti kelią.

„SVIESA“ rašo labai daug pamokinančio apie žmogaus pažangumą.

„SVIESA“ kainuoja metams tik 60 centų.

Visokiis reikalais kreipkitis adresu:

46 CONGRESS AVE., WATERBURY, CONN.

„Draugas“

Vienintelis pigiausias Lietuvių Katalikų DIENRAŠTIS

„DRAUGAS“ duoda daug žinių iš karės lauko, pasakoja, kas dedas nelaimingoje mūsų tėvynėje Lietuvoje, skelbia indomiausias atsitikimus iš viso pasaulio. Žinios paduodamos kuogreidižiausiai.

„DRAUGAS“ remia, stiprina Lietuvių katalikų draugijas, rūpinasi jų reikalais.

„DRAUGAS“ kelia tautišką susipratimą, platina katalikiškai lietuvišką kultūrą.

„DRAUGAS“ rašomas aiškia ir visiems suprantama kalba.

„DRAUGAS“ metams tekaštuoja tiktai \$3.00, pusei metų \$1.75. Chicagoje, siunčiant pašta, metams \$4.50. Nuo vaikų ir nuo agentų perkant atskirais numeriais po 1c.

Užrubežyje „Draugas“ dienraštis metams \$6.

„SAVITINIS DRAUGAS“, Metams kaštuoja tik \$1.50.

Atskiras numeris po 3c.

Visais reikalais kreipiantis adresnokite:

Draugas Publishing Co.

1800 W. 46th St. CHICAGO, ILL.

Mato Miluko

SPAUSTUVĖ

Atlieka įvairiausius spaudos darbus.

Apskaitymai už darbą suteikiami taipogi per laiškus ant kiekvieno pareikalavimo.

Sykiu čia įsteigta

„Zvaigždės“ Skyrius

kuriame galima atlikti visokius reikalus, paduoti apskelbimus, užsisakyti laikraštį ir t. t.

416 Hooper St., Brooklyn, Y. N.

Kur sueina Grand St. ir Grand St. Extension.

(Arti Union Ave.)

Skaitykite ir platinkite „LIETUVIŲ BALSĄ“

LIETUVIŲ BALSAS rūpinasi žadinti Lietuvos tautos sąmonę ir stiprina jų dvasią, kad katriai lauktų karo pabaigos.

LIETUVIŲ BALSAS padeda švietiesi ir tobulintis; jis ragina tautiečius šiuo ištrėmimo metu pasimokyti iš svetimtaučius, kas tik dora ir naudinga, o nesigebanti grįžtant tėvynėn nieko, kas žemina mūsų tautą.

LIETUVIŲ BALSAS didžiausias troškimas sujungti tautiečius viena tautos ir tėvynės meilės uosta ir paruošti kiekvieną lietuvi, kad, kaip tik paliaus žvangėję ginklai, tuojau grįžtų Lietuvon, nes tėvynės žemelė pavirtusi per karą dirvonais, prirausta duobių ir griovių, laukai ariami ir valoma, o nugrianti tėvų kapai — aptveriami.

LIETUVIŲ BALSAS, dėdamas savo skiltys kuopijausia kaina skelbimus—įieškokimus, gražina tėvams vaikus, vaikams tėvus, padėla surasti nuklydusius brolius, seseris, gimines ir pažįstamus.

LIETUVIŲ BALSU kaina: Rusijoje metams 5 rb.; 6 mėnesiams 3 rb. 90 kap.; 6 mėnesiams (pusei metų) 2 rb. 60 kap.; 3 mėnesiams 1 rb. 30 kap. vienam mėnesiui 45 kap. Užsienioose metams 9 rb.; 9 mėnesiams 6 rb. 80 kap.; 6 mėnesiams (pusmečiui) 4 rb. 60 kap.; 3 mėnesiams 2 rb. 35 kap.; 1 mėnesiui 80 kap. Skyrium numeris 5 centai.

Iš Amerikos pinigais, laiškus gauname. Siuntinėtai „Liet. Balsa“ užsienius rusų cenzūra nekiludo.

SKELBIMU KAINA. Petito (smulkaus rašto) eilutė (dalinant puslapį į keturias skiltis) prieš tekstą — 80 kap.; po teksto — 30 kap. Pabėgėliams, įieškantiems giminių arba darbo petito eilutė po teksto — 10 kapekiu. Amerikoje prieš tekstą 50 centų, po teksto 35 cent. petito eilutė, giminių įieškantiems po teksto 10 centų petito eilutė.

LIETUVIŲ BALSU ADRESAS:

PETROGRAD, SAPERNYJ PER. 9, KV. 9.

—Didžiausia Krautuvė—

Visokios įtaisos lietuviškų ir lenkiškų knygų, aukšnių, sidabrių ir auksočių laikrodžių, taipgi visokių religijų dalykų. Kas nori peršikrinti, tegul prisidėlis 10c. stampomis, o aplinky mano didelį katalogą, kokio nė vienas iš lietuvių iki šiol neturėjo.

Kas užsirašė pas mane „Zvaigždė“, tas gaus knygą „Basanavi čiaus pasakos“ vertės \$1.50, arba by kokį iš mano katalogo knygų, vertės 1 dol. o v a n a i. Visų senas pašitamas

Povilas P. Mikaluskas,

248 W. Fourth St., So. Boston, Mass

Juokų, pašaipos, pajuokos Laikraštis

„Zvirblis“

Nuo spalio mėnesio 1915 eina naujas vienatinis visoj Amerikoje juokų ir satyros mėnesinis laikraštis vardu: „ZVIRBLIS“, kurs-visiems didžiai reikalingas ir labai naudingas. Už istisus metus preknuoja tik vienas dol. Reikalingi agentai, kurie nuo kiekvieno dolero gaus 25 centus, o už kožną šimtą surastų prenumeratorių (metiniu) gaus dovanų dar (po 5 dol.). Jeigu norite naudingai praleisti lietuosą laiką ir širdingai pasijuokti, tuojau pasikvieskite savo namus „ZVIRBLIS“

Box 576 Forest City, Pa.

Dovanos!

Kas mums prisiųs \$2 prenumeratos už

ŽVAIGŽDĘ

pats už save ar už kitus, gaus Dovanų už 1 dol. knygu.

Jei prie tų 2 dolerių dar pridės 35 centus, tai gaus Dovanų netik už 1 dolerį knygu, bet ir R šančių iš brangių akmenų su pasakuotu kryželiu ir škaplierių medalikėliu.

Dovanas galima išsirinkti iš sekančių Knygu:

- ALGIMANTAS ARBA LIETUVIAI 19-AME SIMTMETIJE. Istoriska apysaka. Parašė Dr. V. Pietaris. Penki tomai. 2.50
- ANIMA VILIS. Marės Radzevičūtės apysaka. Jono Montvilos vertimas. Antra laida. 162 pusl. 75
- FABIOLE ARBA BAZNYCIA KATAKUMROSE. Kardinalo Wisemano. Vertė Vytautas. 354 pusl. 1.00
- KOVA TIES ŽALGIRIAIS. Istoriska drama keturiuose aktuose. Parašė Savasis. (Dr. V. Pietaris) 95
- NE MIESTE LAIME. Prancūziškai parašė Pierre L'Ermite. Lietuviškai vertė Pranaičių Julė. 206 pusl. 1.00
- PRADZIA IR ISSIPLĖTIMAS KATALIKU TIKEJIMO. Parašė Vyskupas M. Valančius. 235 pusl. 1.00
- PIKTA DVASIA. Latviškai parašė Rudolfas Blaumanis. Lituviškai vertė Idlagas. 73 pusl. 25
- PATRIMPO LAISKAI. Parašė K. A. K. Kun. A. Miluko leidimas. 60
- SOCIALISTAI, KAS JIE? IS KUR ATsirADO? KO NORI? Parašė kun. A. Civiškas. 124pusl. 10
- STEPONAIČIO RASTAI. Pilnas pomirtinis vilonies raštų (eilėmių ir proza) išlidimas. 121 pusl. 1.00
- SODZIONIU TEOLOLJA. Parašė J. Gerutis. Gražiausia lietuviška kalba šioje knygoje išdėstytas visas Katalikų Teologijos mokslas. 285 pusl. 1.00
- VAICAIČIO EILS. Su velionio plačia bijografija ir paveikėliu. 157pusl. 75

Kurie užsirašę ant 2 metų ir dadės 25 centus, gaus dovanų puikių knygu

Gyvenimai Šventųjų

Kiekvienai Metų Dienai SU PAVEIKSLAIS

arba Daktaro Pietario Istoriską Romaną **Algimantas** ARBA LIETUVIAI XIII SIMTMETIJE.

Siuoiant pinigus adresuokite:

A. Milukas & Co.

3654 RICHMOND ST., PHILADELPHIA, PA.

Antanas J Kazlauskas

Dailydė ir Kontraktorius

Stato ir talso namus, bažnyčias ir tt.

Specialistas Altorių, Spavėdnyčių ir Ambonų dirbime ir, Ofisų įrengime.

Apaskaltymai už darbų išsiuončiami pareikalavus.

957 Grand St., Brooklyn, N. Y.

J. P. BUDGINAS

ANKINI S KONTORAS

Siuočia Pinigus į visus kraštus svieto greitai ir pigiai. Paruoda Laivakortes ant greičiausių laivų; Išmano Pinigus visų kraštų svieto, kaip tai: rublius, markius, kronus, dolerius ir tt. Apsaugoja daiktus ir budinkus nuo ugnies. Užlaiko Krautuvių Knygu, Popierų, Abrozų ir kitokių bažnytinių daiktų. Pas galima užrašyti laikraštį „Zvaigždė“. Ateikite persitrinti.

4549 So. Hermitage Ave.,

CHICAGO, ILL.

Telefonas, Dėlionum 300 M.
Dr. Ignotas Stankus,
 1210 S. Broad St. Philadelphia, Pa.
 OFISO VALANDOS Nuo 9 iki 11 rimo
 - 2 - 4 vakaro
 NEDĖLIOMIS - 10-11 rimo
 - 1-2 po piet.

Zvaigždės Agentai.

Mr Fyvilas P. Mikalauskas,
 243 W. Fourth St.
 So. Boston, Mass.

Mr Iz. Nausiedas,
 97 33rd str.,
 Chicago, Ill.

Mr. K. Jocius,
 P. J. Box 168
 Somerville, Conn.

Mr J. Kovas,
 21 Congress St.
 Waterbury, Conn.

Ms. J. Jaroševičia,
 1048 Washington Str
 Norwood, Mass.

Mr. P. Valukonis,
 261 W. Broadway
 So. Boston, Mass

Mr. John Naujokaitis,
 47 Planet Str.,
 Commercial Road,
 E. London, England.

Mr. A. Pogožalski,
 805 4 Sawinski Ave. N. E.
 Cleveland, Ohio.

Mr. P. J. Budginas,
 4549 S Hermitage ave.,
 Chicago, Ill.

Mr. M. Noukūnas,
 166 Melrose str.,
 Montello, Mass.

Mr. B. Acauskas,
 36 Lincoln St.
 Brighton, Mass.

Mr. Antanas Zarinckas,
 486 Gregory St.
 Bridgeport, Conn.

Mr. Cas. Pauksztis,
 404 Church Str.
 New Britain, Conn.

Mr. J. Katvelis,
 222 Pine St.,
 Rumford, Me.

Mr. J. Navadauskas,
 Simpson, Pa

Mr. M. Valkūnas,
 411 Ann St.,
 Homestead, Pa.

Mr. Jonas Šaučunas,
 41 Johnson st
 Bridgeport, Conn

Mr. Vincas Jussas,
 2319 Brighton ave
 Scranton, Pa.

Mr. A. J. Brinlus,
 71 Pine str.
 Meriden, Conn.

Mr. F. Stankus,
 957 Jenne Str.
 Kenosha, Wis.

Mr. Antanas Ramoška,
 514 W. Saratoga St.
 Baltimore, Md.

Mr. A. Drabišis,
 51 Ten Eyck St.,
 Brooklyn, N. Y.

Mr. Juozas Čupas,
 P. O. Box 330,
 Ansonia, Conn.

Kada persiūldai

Įtrink kaklą, krūtinę ir apasčias kojų
 Doro Richter'io

PAIN-EXPELLER

Tuoju apsaugoja nuo ligų ir aydo
 Tikras tikrai su pažymėta marke

"IKARA"
 516. Ir 506. Iustelchias visnos aptinkas arba
 Iustelchias
 F. AD. RICHTER & CO.
 75-80 Washington Street, New York, N. Y.

IZIDORIAUS NAUSIEDO

Didžiausias Lietuviškas Pinigų Siuntimo

Bankinis Kontoras

917 - 33-rd St., Chicago, Ill.
 Tel. Yards 2705

Paruodame laivakortes ant visokių linijų į kraį ir iš krajaus

Siuočiame pinigus į visas dalis svieso greitai ir pigiau, už visus kitus agentus Amerikoje.

Užlaikome didžiausią krautuvių ryšikių drabužių, žemųjų ir skyrybių; turame didelį depozitinių auksinių daiktų; laikrobių, šedų, spūkių, ir tt. Dranga užlaikome didelį skyrių visokių knygu; maldaknygių, istorijų, poezijų ir tt. Norėdamas ką pirkti pirmiausia ateik pas mus, o būsi užgandintas.

Jei UŽGANEDYSIM — pasakyk kitiems.

Jei NEUŽGANEDYSIM — pasakyk mums.

F. R. BOGDAN

bažnyt. paveikslų tepliorius - artistas

Malevoja paveikslus altoriams, taipogi artistiskai dekoruoja vidurį bažnyčių.

Darbas gvarantuotas.

F. R. Bogdan

162 Washington Ave., Newark, New Jersey

“ŽVAIGŽD SPAUSTUVE

ATLIEKA VISUS DRUKORIS DARBUS GERAI, PIGIAI IR G

DRUKUOJA: ENYDAS, CIREKLIORIS, TIKIETUS, KONSTITUCIJAS, VESTING IR BUSINESS CARDS, USEVITETUS, VESSELJUS, KOPERTUS, LAISKUS IR T. T.

KAS DARBA PAVES. NESIGRAUD

★ ★ ★

Kreipkitis ant adresu:

3654 Richmond St
 Philadelphia, Pa

Nauja Knygelė.

Visame pasaulyje garsį Belgų Kardinalo Mercier gromata apie „Tikrą Patriotizmą ir Išlaikymą“ atspausda knyguotės formoje (su Kardinalo paveikslu), gaunama „Žv.“ redakcijoje (3654 Richmond St., Philadelphia, Pa., ir 416 Hooper St., (ties Grand St. Extension) Brooklyn, N. Y. Kaina tik 5c., 12 egzempliorių už 40c., 50 egz. už \$1.50, 100 egz. už \$2.50. Adreuookit:

“Zvaigždė”

3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.
 arba
 416 Hooper St. Brooklyn, N. Y.

Draugiju latidai

Viską ko organizacijos reikalauje no mažiausio ir pigiausio zenkeliu iki puošiausios Karūnos arba Vėliavos.

Nuo menkiausio guzikučio iki Puikiausio auksinio medalio. Visą atliekame pigi ir gerai, ir jau užganėdinom tūkstantčius draugija.

Naujos draugijos reikalaukit sampliu, o senos pasiūskit savo vieną seną zenklelį arba šarpą, o mes ant paskirto laiko darbą atliksime.

VISUOMET SU PATARNAVIMU.

M. A. NORKUNAS,

166 Melrose Str.

Montello, Mass.